

USHTRIA

Viti i 71-të i botimit Nr. 30 (827575)

Botim Qendror i Ministrisë së Mbrojtjes

E premte, 29 Qershor 2018

"RESOLUTE SUPPORT MISSION" (RSM)

Qeveria: Grup trajnues special për forcat afgane në Kabul

Po më datë 21.5.2018, Qeveria ka miratuar Vendimin Nr.284 "Për pjesëmarrjen e një grupi trajnues special të Forcave të Armatosura të Republikës së Shqipërisë në operacionin ushtarak të NATO-s "Resolute Support Mission" (RSM), në Afganistan". Vendimi i Këshillit të Ministrave është bazuar në kërkesën e Ministrisë së Mbrojtjes, mbështetur në nenin

100 të Kushtetutës, të neneve 6, pika 5, e 7, të ligjit nr. 9363, datë 24.3.2005, "Për dërgimin e Forcave të Armatosura të Republikës së Shqipërisë jashtë vendit, si dhe për mënyrën e procedurave të vendosjes dhe kalimit të forcave ushtarake të huaja në territorin e Republikës së Shqipërisë", të ndryshuar, si dhe të shkronjës "ç", të nenit 11, të ligjit...

» faqe 4

SHKOLLA USHTARAKE "SKËNDERBEJ"

Maturantët e vitit 1978, takim pas 40-vitesh

» faqe 5

Enea Hilaj në West Point Kadeti shqiptar pranohet në Akademinë Ushtarake të SHBA

Ambasada Amerikane: Hilaj është kadeti i katërt shqiptar që do të ndjekë Akademinë, por i pari në më shumë se shtatë vjet » faqe 3

Ceremonia

Kthehet në atdhe kontigjenti i VII-të në kuadër të RSM

Më datë 21.06.2018 u zhvillua ceremonia e pritjes së kontigjentit të shtatë RSM, të cilët shërbyen në Kabul Afganistan, për një periudhë kohe 6 mujore. Në ceremoninë e pritjes moren pjesë komandanti i FT Gjeneral Brigade Nazmi Cahani...

» faqe 2

Komanda Mbështetëse

Përfundojnë kurset institucionale, çertifikata për 24 afektivë

Në mjediset e Qendrës Stërvitore të Komandës Mbështetëse u zhvillua ceremonia e përfundimit të kurseve institucionale për specialitetet furnizim dhe transport mirëmbajtje. Të pranishëm në këtë ceremoni ishin zv/komandanti i Komandës Mbështetëse, kolonel Përparim Gega, komandantët e strukturave të Komandës Mbështetëse si dhe shefat në shtabin e KM-së. Fjalën e hapjes së këtij...

» faqe 3

JENS STOLTENBERG

Rusia është fqinji ynë, Rusia ka për të qenë atje

» faqe 10

VITI MBARËKOMBËTAR I SKËNDERBEUT

Formimi i shtetit shqiptar nën drejtimin e Skënderbeut

NGA NIJAZI HALILI » faqe 6-7

ZBULOHEN DETAJE TË REJA:

Misteri i kobures sarmë të Ali Pashë Tepelenës

NGA: DR.DORIAN KOÇI » faqe 9

Qendra Stërvitore e Forcës Tokësore

MAJOR ERVIN HODO

Ditën e premte datë 22 Qershor, Qendra Stërvitore e Forcës Tokësore, organizoi ceremoninë e përfundimit të “Kursit bazë të nënoficerit” specialitetet “këmbësori” dhe “kimi”. Në aktivitetin e zhvilluar në ambientet e sallës së konferencave të Forcës Tokësore, përveç kursantëve që përfunduan kursin, stafit drejtues dhe atij mësimdhënës të QSFT merrnin pjesë gjithashtu edhe përfaqësues nga shtabi i Forcës Tokësore. Ceremoninë e hapi komandanti QSFT kolonel Dritan Stroni, i cili fillimisht përgëzoi të gjithë kursantët për mbylljen me sukses të trajnimit gati tre mujor, në Qendrën që ai drejton. Më tej, ai i falënderoi ata për seriozitetin, disiplinën dhe përkushtimin e treguar gjatë gjithë periudhës së programit arsimor.

Një falënderim të veçantë, komandanti i QSFT adresoi edhe për Komandën e Forcës Tokësore, për mbështetjen e pakursyer që gjeti gjatë gjithë periudhës së zhvillimit të kursit. Duke u shprehur i bindur, se të gjithë objektivat e kursit u realizuan në mënyrë të shkëlqyer nga të gjithë pjesëmarrësit, kolonel Stroni u uroi kursantëve suksese në karrierë.

Në emër të kursantëve, ceremoninë e përshëndeti n/tetar Irilda Hyka, e cila falënderoi stafin akademik të Qendrës Stërvitore, për përkushtimin gjatë mësimdhënies si dhe premtori në emër të kolegëve të saj, se dijet e fituara në këtë kurs do t'i venë në praktikë në repartet ku shërbejnë.

Kjo ceremoni, në emër të Komandës së Forcës Tokësore, u përshëndet gjithashtu edhe nga shefi i G-5/8 në FT kolonel Bilbil Bitri. Duke i përgëzuar kursantët, për përfundimin me sukses të njërit prej kurseve të më rëndësishme në karrierën e tyre, kolonel Bitri përcolli tek ata njëkohë-

Përfundon me sukses “Kursi bazë i nënoficerit”

sisht edhe përgëzimet dhe urimet e komandantit të Forcës Tokësore gjeneral brigade Nazmi Cahani.

“...kursi që ju përfunduat sot, nuk është thjesht plotësimi i një programi akademik, por përkundrazi ky kurs është shumë më të tepër, ai është një mundësi më shumë në rrugën e karrierës tuaj ushtarake. Njohuritë e marra

këtu, do t'iu ndihmojnë jashtë mase në repartet ku ju shërbeni nëse do të dini t'i vendosni në punë. Ky kurs, është një tullë e shtuar në murin e karrierës së vështirë ushtarake. Unë shpresoj shumë, që ju nuk do e ndaloni arsimimin tuaj me përfundimin e këtij kursit. Jeni kërkues ndaj vetes, punoni shumë dhe me këmbëngulje dhe do të shikoni

që rezultatet nuk do mungojnë...” - tha ndër të tjera kolonel Bitri.

Ceremonia, vazhdoi me ndarjen e certifikatave për kursantët dhe u mbyll me një foto të përbashkët. Kursi bazë i nënoficerit për specialitetin “këmbësori” dhe “kimi”, u zhvillua në periudhën 3 prill deri 22 qershor 2018. Ky kurs u ndoq nga 32 kursantë

të gradës nëntetar. Ndër temat kryesore që u zhvilluan gjatë tre muajve të trajnimit nga kursantët ishin: taktikë, përgatitje zjarri, njohuri mbi armët e Demtimit në Masë dhe mbrojtja nga to. Temat e përgatitjes së mbrotjes kundër kimike, u zhvilluan në bashkëpunimin të ngushtë me kompaninë e MADM të Forcës Tokësore.

Forca Tokësore

“ALBSPP1601542 ICE COMPANY LEVEL LEADERSHIP”

Për rreth 10 ditë, në ambientet e garnizonit të Zall-Herri, t në Komandën e FT u zhvillua aktiviteti “ALBSPP 1800977 ICE Company Level Leadership TCT”. Ky trajnim, nën drejtimin e 4 (katër) ushtarakëve amerikanë, u krye në kuadër të bashkëpunimit me Zyrën e Bashkëpunimit të Mbrojtjes të SHBA (ODC) dhe më konkretisht me Gardën Kombëtare të New Jersey. Qëllimi i zhvillimit të këtij aktiviteti, ishte trajnimi i ushtarakëve të nivelit komandant kompanie dhe n/oficerë kompanie (këshilltarë), efektivë të Forcës Tokësore (Repartet 1010, 1020, 1030, 1040, 1050, 1060), në cilin e plotë të zhvillimit të drejtuesve oficerë dhe nënoficerë në nivel kompanie, duke aplikuar një gamë të gjerë të situatave të papritura të mjedisit operacional. Ndër temat kryesore që parashikonte programi ishin: klima e komandimit; zhvillimi i liderit (këshillimi-vlerësimi); trajnimi dhe adminstrimi; programet familjari-

zuese; programi fizik gjithëpërfshirës i ushtarëve; menaxhimi i rrezikut dhe siguria; programi sipas skenarëve për menaxhimin e situatave, etj. Aktiviteti

u ndoq me mjaft interes nga pjesëmarrësit, ku nuk munguan edhe diskutime dhe shkëmbimi i eksperiencës në fushën e lidershipit.

Kthehet në atdhe kontigjenti i VII-të në kuadër të RSM

Me datë 21.06.2018 u zhvillua ceremonia e pritjes së kontigjentit të shtatë RSM, të cilët shërbyen në Kabul Afganistan, për një periudhë kohe 6 mujore. Në ceremoninë e pritjes moren pjesë komandanti i FT Gjeneral Brigade Nazmi Cahani dhe komandanti i b2k Kolonel Arjan Hilaj. Gjatë fjalës së mbajtur, komandanti i FT shprehu vleresimet më të larta për kontigjentin, duke cituar se ndjehem krenar për punën tuaj që keni bërë në mision. Kam qenë në mënyrë të vazhdueshme së bashku me komandantin e b2k në kontakt mbi ecurinë e misionit, ndaj ju falenderoj për punën e bërë dhe ju uroj suksese të mëtejshme.

Toger Bekim Kucana
Specialist i BCU, b2k

STAFI

DED KOLA
Shef i Sektorit të
Botimeve & Kryeredaktor

Gazetarë:
Mimoza **GOLIKJA**
Albert **ZHOLI**

Gazetarë:
Saimir **ALIJA**
Iliir **LAME**

Graphic Designer:
Afërdita **HYSAJ**
Redaktore/Korrektore:
Anila **DODA**

ADRESA:
Rruga e Dibrës/
Garnizoni “Skënderbej”

FORCA AJRORE/ QËNDRA STËRVITORE-KUÇOVË

Kursi bazë i n/oficerit, specialiteti Seksioni Ajror

Në datën 22 Qershor 2018, në ambientet e Garnizonit të Kuçovës (Repartit Ushtarak Nr. 3004 dhe Nr. 3005), u zhvillua ceremonia e certifikimit të kursantëve të cilët përfunduan Kursi Bazë i N/Oficerit, Specialiteti-Seksion Ajror, në Qendrën Stërvitore të Forcës Ajrore. Në këtë ceremoni nga Komanda e Forcës Ajrore mori pjesë Shefi i Degës së Operacioneve dhe Stërvitjes Kolonel Emëror Hajdarasi, përfaqësues nga Baza Ajrore Kuçovë si dhe personeli instruktor dhe kursant i Qendrës Stërvitore të Forcës Ajrore.

Shefi i Qendrës Stërvitore të Forcës Ajrore n/kolonel Kuli, falënderoi në mënyrë të veçantë Komandantin e Forcës Ajrore për interesin dhe kujdesin e vazhdueshëm të treguar për këtë qendër si dhe për bashkëpunimin me Bazat Ajrore Kuçovë dhe Farkë, të cilat bënë të mundur sigurimin e gjithë infrastrukturës së duhur për krijimin e kushteve normale për jetesë, trajnim dhe stërvitje të personelit kursant të ardhur nga repartet e ndryshme të Forcës Ajrore si dhe në të njëjtën kohë zhvillimin dhe përfundimin me sukses të këtij kursi

si për pjesën teorike ashtu edhe për atë praktikë të realizuar pranë këtyre reparteve.

Kolonel Hajdarasi, falenderoi në emër të Komandantit të Forcës Ajrore, personelin e Qendrës Stërvitore të Forcës Ajrore si dhe kursantët, për angazhimin e përbashkët me qëllim, realizimin dhe përfundimin me sukses të këtij kursi në të gjitha etapat e zhvillimit të tij. Në fjalën e tij, theksoi rëndësinë e procesit të arsimimit dhe kualifikimit të personelit ushtarak në Forcat e Armatosura të RSH, në përputhje të plotë me Konceptin e ri të Arsimimit dhe Trajnimit Individual të Personelit, si me kërkesat aktuale që shtrihet koha dhe teknologjia ashtu edhe me proceset e standardizimit të cilat janë tashmë pjesë përbërëse reale e aktivitetit arsimor/stërvitor dhe operacional të Forcës Ajrore dhe të FARSH.

Kursin Bazë të N/Oficerit të Forcës Ajrore zhvillohet për herë të parë pas miratimit të Konceptit të ri të Arsimimit dhe Trajnimit Individual në FARSH, në total 24 javë arsimim/stërvitje dhe trajnim

dhe 12 javë nga këto, janë zhvilluar vetëm në Qendrën Stërvitore dhe në repartet e Forcës Ajrore". Ceremonia vazhdoi me shpërndarjen e certifikatave për kursantët pjesëmarrës si dhe u mbyll me një foto të përbashkët në ambientet e Garnizonit Kuçovë.

ENEAL HILAJ NË WEST POINT

Kadeti shqiptar pranohet në Akademinë Ushtarake të SHBA

Ambasada Amerikane: Hilaj është kadeti i katërt shqiptar që do të ndjekë Akademinë, por i pari në më shumë se shtatë vjet

Kadeti shqiptar Enea Hilaj është pranuar në Akademinë Ushtarake të Shteteve të Bashkuara West Point. Gjatë një ceremonie të mbajtur, javën që kaloi, ditën e enjte, më 21 qershor 2018, në Ambasadën e Shteteve të Bashkuara, i Ngarkuari me Punë Ryan Roberts dhe Atasheu Amerikan i Mbrojtjes James Hilton i dorëzuan kadetit shqiptar Enea Hilaj, i shoqërohej nga familja e tij, certifikatën e pranimit në Akademinë Ushtarake të Shteteve të Bashkuara.

Hilaj është kadeti i katërt shqiptar që do të ndjekë Akademinë, por i pari në më shumë se shtatë vjet. Shqipëria u përzgjedh si një vend i autorizuar për aplikime në një numër shumë të kufizuar vendesh të lira për kandidatë ndërkombëtarë gjatë këtij viti në Akademi.

Hilaj u pranua nëpërmjet një konkursi të hapur dhe të barabartë, koordinuar nga Qendra Shqiptare për Rekrutim. Hilaj pritet të diplomohet në West Point në vitin 2022, vit në të cilin ai do të kthehet në Shqipëri për të kryer angazhimin e tij kontraktual me Forcat e Armatosura Shqiptare si Toger i Dytë.

Pranimet në Akademinë Ushtarake të Shteteve të Bashkuara janë të hapura për të gjithë personat civilë dhe ushtarakë të moshës 17 deri 22 vjeç. Përzgjedhja bëhet një herë në vit dhe bazohet në rezultatet akademike, gjendjen fizike dhe shfaqjen e aftësive udhëheqëse. Pritet që më shumë shqiptarë të konkurojnë për këtë bursë në vitet e ardhshme. Zyra e Marrëdhënieve me Publikun e Ambasadës së Shteteve të Bashkuara do të ketë së shpejti informacion në dispozicion të kandidatëve të mundshëm, të cilët janë të interesuar të studiojnë në Akademinë Ushtarake të Shteteve të Bashkuara në vitet e ardhshme

Si një institucion arsimor i klasit botëror, West Point mirëpret përvojat e ndryshme që studentët ndërkombëtarë sjellin në kampusin ushtarak. I ndodhur përgjatë lumit historik Hudson në Nju Jork, është lehtësisht i kapshëm nga New York City, 45 minuta nga kampusi. Pika West është e njohur si një nga kolegjet më të mira universitare në Shtetet e Bashkuara. Aty edukohen dhe trajnohen kadetet për të kryer në nivelet më të larta intelektualisht, ushtarakisht dhe fizikisht. Kadetët ndërkombëtarë janë arsimuar plotësisht në Korpusin e Kadetëve. Kërkesat e përgjithshme përfshijnë: Të sponsorizohet nga një

zyrtar qeveritar i nivelit kombëtar. Të jetë mes moshës 17 dhe 22 vjeç. Jo i martuar ose shtatzënë, ose ka ndonjë detyrim ligjor për të mbështetur fëmijët. Deri në 60 kadetë ndërkombëtarë mund të studiojnë në West Point në çdo kohë të caktuar. Vendet e kualifikuara

përzgjidhen në baza vjetore nga Shtetet e Bashkuara. Departamenti i Shtetit dhe SHBA. Departamenti i Mbrojtjes. Ambasadat e SHBA njoftojnë vendet e ftuara për të emëruar deri në gjashtë kandidatë për shtet për të konkurruar për praninë në Pikë Përfundimore.

KOMANDA MBËSHTETËSE

Përfundojnë kurset institucionale, certifikata për 24 afektivë

Në mjediset e Qendrës Stërvitore të Komandës Mbështetëse u zhvillua ceremonia e përfundimit të kurseve institucionale për specialitetet furnizim dhe transport mirëmbajtje. Të pranishëm në këtë ceremoni ishin zv/komandanti i Komandës Mbështetëse, kolonel Përparim Gega, komandantët e strukturave të Komandës Mbështetëse si dhe shefat në shtabin e KM-së.

Fjalën e hapjes së këtij aktiviteti e mbajti kolonel Besnik Sylaj, ku në cilësinë e drejtuesit të kësaj qendre shprehu mirënjohje dhe respekt për kursantët që mbaruan kurset institucionale. Mes të tjerash ai tha: "Konsolidimi i trupës së nënoficerit dhe forcimi i rolit të tij është një domosdoshmëri në Forcat e Armatosura, kurset në specialitetin Furnizim dhe Transport Mirëmbajtje ju ka pajisur juve me njohuri teorike, praktike, teknike e menaxheriale si dhe aftësi drejtuese e komanduese sipas nivelit. Këto njohuri të përvetësuara do t'iu bëjnë të ndiheni më komod në arritjen objektivave në të ardhmen." Në fjalën e tij zv/komandanti i Komandës Mbështetëse kolonel Përparim Gega nënvizoi veçantinë e kësaj dite ku u shpreh ndër të tjera: "Përfundimi nga ana juaj të këtyre kurseve ju mundëson pozicionimin në një detyrë me më shumë përgjegjësi si dhe ju hap rrugën që nëpërmjet punës tuaj, të mund të vijoni të sigurt karrierën tuaj. Unë do t'iu kërkoja që njohuritë e marra në këtë kurs të mund t'i aplikoni në funksionet dhe detyrat që do kenë në të ardhmen. Të përpigjeni për t'u vetëzhvilluar gjatë kryerjes së detyrës nëpër reparte, si dhe të kërkonit me punën tuaj ndjekjen e kurseve të tjera për të vijuar dhe patur një karrierë të suksesshme në fushën e logjistikës.", - përfundoi ai. Në emër të kursantëve që përfunduan kursin, përshëndeti edhe n/tetar Bilal Ibrahimaj, efektiv i batalionit të Furnizimit. Në emër të kursantëve që përfunduan kursin, përshëndeti edhe n/tetar Bilal Ibrahimaj, efektiv i batalionit të Furnizimit. Në këtë kurs morën pjesë gjithsej 14 efektivë të Komandës Mbështetëse si dhe 10 efektivë nga komandat e tjera të Forcave të Armatosura. Me rastin e përfundimit të kursit, të ftuarit e nderit ndanë certifikatat për kursantët me rezultatet më të larta.

VENDIM I KËSHILLIT TË MINISTRAVE

Forcat e Armatosura rrisin kontigjentin në Afganistan

Qeveria ka miratuar Vendimin Nr.283, datë 21.5.2018 “Për disa ndryshime në vendimin Nr.912, datë 22.12.2014, të Këshillit të Ministrave, “Për pjesëmarrjen e një toge të Forcave të Armatosura të Republikës së Shqipërisë në operacionin “RSM” të NATO-s, pranë Komandës së Batalionit Shumëkombësh në Afganistan”. Kështu në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës, të nenit 7, të ligjit nr. 9363, datë 24.3.2005, “Për dërgimin e Forcave të Armatosura të Republikës së Shqipërisë jashtë vendit, si dhe për mënyrën e procedurat e vendosjes dhe kalimit të forcave ushtarake të huaja në territorin e Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, si dhe të shkronjës “ç”, të nenit 11, të ligjit nr. 64/2014, “Për pushtetet dhe autoritetet e drejtimit e të komandimit të Forcave të Armatosura të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, me propozimin e ministrit të Mbrojtjes, Këshilli i Ministrave vendosi si më poshtë.

Në vendimin Nr. 912, datë 22.12.2014, të Këshillit të Ministrave, të bëhen këto ndryshime: a) Në titull fjalët “... një toge ...”

zëvendësohen me fjalën “... personelit ...”; b) Në pikën 1, fjalët “... një toge ...” zëvendësohen me fjalën “... personelit ...” dhe numri “... 30 (tridhjetë)... ndryshohet dhe bëhet “... 66 (gjashtëdhjetë e gjashtë) ...”; c) Në pikën 2, fjala “... togës ...” zëvendësohet me fjalët “... personelit të Forcave të Armatosura të Republikës së Shqipërisë ...”; ç) Në pikën 3, fjala “... përfaqësuesit ...” zëvendësohet me fjalën “... kontingjentit ...” dhe fjala “... përfaqësues ...” zëvendësohet me fjalën “... kontingjent ...”;d) Në pikën 4, fjalët “... kësaj toge ...” zëvendësohen me fjalët “... personelit të Forcave të Armatosura të Republikës së Shqipërisë”.

Sipas Vendimit të Këshillit të Ministrave, efektet financiare, që rrjedhin nga zbatimi i këtij vendimi, të përballohen nga buxheti i Ministrisë së Mbrojtjes. Po kështu Vendimi i Këshillit të Ministrave ngarkon ministrinë e Mbrojtjes për zbatimin e këtij vendimi. Ky vendim ka hyrë në fuqi me botimin në Fletoren Zyrtare, Nr.76, date 28 maj 2018.

“Resolute Support Mission” (RSM)

Qeveria: Grup trajnues special për forcat afgane në Kabul

Grupi trajnues special përbëhet nga 12 ushtarakë të Batalionit të Forcave Speciale, të Forcës Tokësore, të Forcave të Armatosura të Republikës së Shqipërisë

Po më datë 21.5.2018, Qeveria ka miratuar Vendimin Nr.284 “Për pjesëmarrjen e një grupi trajnues special të Forcave të Armatosura të Republikës së Shqipërisë në operacionin ushtarak të NATO-s “Resolute Support Mission” (RSM), në Afganistan”.

Vendimi i Këshillit të Ministrave është bazuar në kërkesën e Ministrisë së Mbrojtjes, mbështetur në nenin 100 të Kushtetutës, të neneve 6, pika 5, e 7, të ligjit nr. 9363, datë 24.3.2005, “Për dërgimin e Forcave të Armatosura të Republikës së Shqipërisë jashtë vendit, si dhe për mënyrën e procedurat e vendosjes dhe kalimit të forcave ushtarake të huaja në territorin e Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, si dhe të shkronjës “ç”, të nenit 11, të ligjit nr. 64/2014, “Për pushtetet dhe autoritetet e drejtimit e të komandimit të Forcave të Armatosura të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar.

Mbi këtë bazë ligjore Qeveria vendosi dërgimin me mision të një grupi trajnues special, të përbërë nga 12 (dymbëdhjetë) ushtarakë të Batalionit të Forcave Speciale, të Forcës Tokësore, të Forcave të Armatosura të Republikës së Shqipërisë, në kuadër të operacionit ushtarak të NATO-s “Resolute Support Mission” (RSM), në Afganistan.

Përpara dërgimit me mision të grupit trajnues special, në operacionin ushtarak “RSM” dhe gjatë tij të zhvillohet në rajonet dhe zonat e operacionit misioni i rikonicionit/përnjohjes për njohjen e terrenit të veprimit të palëve. Kohëzgjatja e këtij misioni të jetë deri në 15 (pesëmbëdhjetë) ditë dhe ekipi i rikonicionit/përnjohjes të përbëhet nga 3 (tre) ushtarakë të fushave: komandim/kontroll, operacion/ logjistikë dhe zbulim/siguri.

Misioni i grupit trajnues special është trajnimi, këshillimi dhe dhënia e ndihmës një batalioni sulmues të motorizuar të Forcave të Sigurisë Afgane për plotësimin me personel, stërvitjen dhe pajisjen për kalimin në batalion plotësisht të motorizuar, me qëllim partnerizimin e tij me Komandën e Operacioneve Speciale në mbështetje të Strategjisë së Sigurisë Kombëtare të Republikës Islamike të Afganistanit.

Venddislokimi i grupit trajnues special të jetë në Kabul, Afganistan.

Kohëzgjatja e këtij misioni është deri në 5 (pesë) vjet, afat i cili fillon të llogaritet nga data e dërgimit të grupit të parë në Afganistan, me sistem rotacioni. Periudha e rotacionit për çdo grup të jetë 6 (gjashtë) muaj, periudhë së cilës i shtohen edhe ditët e qëndrimit për ndërrimin me grupin e radhës.

Ministria e Mbrojtjes, për ushtarakët pjesëmarrës në këtë operacion, të përballojë shpenzimet, për: dietat, për ditët e qëndrimit, në masën 12 000 (dymbëdhjetë mijë) lekë në ditë, përveç pagës mujore; sigurimin e jetës; sigurimin shëndetësor jashtë zonës së operacionit; mbështetjen shëndetësore; ushqimin; akomodimin; ujin; energjinë elektrike; lavanderinë; shërbimin tele-

fonik, postar dhe internetin; transportin; transportimin e individëve të shkëputur të misionit për në atdhe, në rast vdekjeje, sëmundjeje ose thyerjeje disipline; aktivitete social-kulturale, në rastet e festave kombëtare, gjatë kohës së kryerjes së misionit; çdo shpenzim tjetër për mbarrëvajtjen e kryerjes së operacionit.

Ministria e Mbrojtjes, për ushtarakët pjesëmarrës në ekipin e rikonicionit/përnjohjes, të përballojë shpenzimet për: shpërbimin për vështirësi shërbimi, në masën 12 000 (dymbëdhjetë mijë) lekë në ditë, përveç pagës mujore; sigurimin e jetës; sigurimin shëndetësor jashtë zonës së operacionit; mbështetjen shëndetësore; ushqimin; akomodimin;

ujin; energjinë elektrike; lavanderinë; shërbimin telefonik, postar dhe internetin; transportin; transportimin e individëve të shkëputur të misionit për në atdhe, në rast vdekjeje, sëmundjeje ose thyerjeje disipline; çdo shpenzim tjetër për mbarrëvajtjen e kryerjes së misionit të rikonicionit/përnjohjes.

Transporti i personelit që do të shërbejë në Afganistan, ndërsa nis, ndryshon dhe përfundon detyrën për t'u kthyer në Shqipëri, mbështetja shëndetësore, akomodimi, ushqimi, uji, energjia elektrike, lavanderia, transporti i individëve të shkëputur nga operacioni për në atdhe në rast vdekjeje, sëmundjeje ose thyerjeje disipline do të përballohen nga buxheti

Përpara dërgimit me mision të grupit trajnues special, në operacionin ushtarak “RSM” dhe gjatë tij të zhvillohet në rajonet dhe zonat e operacionit misioni i rikonicionit/përnjohjes për njohjen e terrenit të veprimit të palëve. Kohëzgjatja e këtij misioni të jetë deri në 15 (pesëmbëdhjetë) ditë dhe ekipi i rikonicionit/përnjohjes të përbëhet nga 3 (tre) ushtarakë të fushave: komandim/kontroll, operacion/ logjistikë dhe zbulim/siguri.

i Ministrisë së Mbrojtjes, përveç rasteve kur do të arrihet nënshkrimi i marrëveshjeve dy- ose shumëpalëshe, ku pala/palët tjetër/e tjera të marrë/marrin përsipër të përballojë/përballojnë këto shpenzime.

Ministria e Mbrojtjes të bëjë sigurimin e jetës nga aksidentet për ushtarakët e Forcave të Armatosura të Republikës së Shqipërisë, të cilët do të marrin pjesë në këtë mision. Efektet financiare, që rrjedhin nga zbatimi i këtij vendimi, të përballohen nga buxheti i Ministrisë së Mbrojtjes. Ngarkohet ministri i Mbrojtjes për zbatimin e këtij vendimi i cili ka hyrë në fuqi me botimin në Fletoren Zyrtare Nr.76, datë 28 maj 2018.

Shkolla Ushtarake“Skënderbej”

Maturantët e vitit 1978,
takim pas 40-vitesh

NGA BESNIK GJONBRATAJ

Fjalën time në këtë takim dëshiroj ta nisë me një poezi të ish-skënderbegasit, shkrimtarit dhe dramaturgut të njohur, Bashkim Kozeli, kushtuar shkollës “Skënderbej”.

*O shkollë e dashur “Skënderbej”,
Rini e jetës sonë ti je!
Erdhëm fëmijë, na burrërove,
Erdhëm pa dije, na diturove,
Erdhëm të drobitur na bëre azganë,
Na veshe ndritur si gjeneralë,
Erdhëm të pikur për ç’kishim lënë,
Ti na u bëre babë e nënë,
Nën atë strehë pranë atij praku,
U bëmë vëllezër të një gjaku ...*

Conjëri prej jush i takonte të hapte këtë takim, por grupi organizator ma ngarkoi mua këtë detyrë, për të cilën ndjem dhe i privuam dhe i nderuar. Sot duke u ndodhur para mësuesve, komandanteve dhe kolegëve të mi skenderbegas emocionet janë po ato të shumë viteve më parë, kur në rolin e komandantit të togës do të komandoja shokët, ndonëse emocionet e sotme janë të një natyre tjetër.

Pas 40 vitesh të përfundimit të shkollës së mesme ushtarake “Skënderbej”, të asaj shkolle me traditë, asaj fidanishteje të ushtrisë, ja ku takohemi përsëri bashkë me përzmërsi e dashuri me njëri-tjetrin dhe shohim që miqësia jonë nuk ka ndryshuar, madje është akoma më e thellë dhe më e ndjeshme, kjo falë ndryshimit të vetëm që ne kemi pësuar, padyshim që ka të bëjë me moshën thinjat e bardha e madje edhe flokët e rëna.

Ishte muaji gusht i vitit 1974 kur nga të gjitha anët e Shqipërisë rreth 650 nxënës u inkuadruan në 19 klasa, nga këto 14 Gjinnaz dhe 5 Politeknike në degët: mekanike, elektromekanike, radio e ndërtim, duke krijuar kështu batalionin me më shumë skenderbegas që ka patur ndonjëherë ish shkolla ushtarake “Skënderbej”. Sivjet mbushen 44 vite, kur për herë të parë ne filluam arsimimin në këtë shkollë, e njohur në historinë e arsimit të mesëm shqiptar për cilësinë e mësimdhënies, për disiplinën dhe orientimin e saj drejt së ardhmes.

Atëherë ishim tepër të rinj me ëndrra të mëdha për jetën, ndërsa sot në këtë moshë rreth të gjashtëdhjetave, ndihemi shumë më të pjekur, më të përgjegjshëm, por edhe më të vetëdijshëm për jetën. Sot nuk jemi më me ato flokët e zeza, me atë vrullin rinor të atyre viteve. Sot jemi thinjur, pamja jone disi ka ndryshuar, saqë, jo të gjithë e njohin njëri tjetrin, por ajo që na ka mbetur e paprekur, e pa ndryshuar dhe e pa tjetërsuar, është dashuria për njëri tjetrin, virtyti më i lartë njerëzor. Është pikërisht ky virtyt dhe kjo dashuri që na ka mbledhur shumë herë dhe që na ka sjellë edhe sot këtunga të katërranët e vendit, ashtu si 44 vite më parë.

Takime të tilla mes shokësh dhe me mësuesit dhe komandantët tanë janë bërë edhe më parë. Herë herë jemi takuar në veprimtari të përbashkëta, a në vende të njëjta pune, jemi takuar edhe rastësisht, por gjithmonë si vëllezër. E kjo na mbush me kënaqësi e krenari. Por kësaj radhe menduam se, duke qenë përvjetori i dyzetë, e mbi të gjitha në vitin mbarëkombëtar të Heroit tonë Kombëtar Skënderbeut, emrin e të cilit shkolla jonë e ka mbajtur me nder, vendosëm të mblidhemi të gjithë bashku si skenderbegas të një brezi.

Pjesëmarrja juaj sot, mësues, komandantë e skenderbegas, na bën, ne grupin organizator, të ndihemi të lumtur. Si asnjëherë tjetër këtë radhë funksionoi më së miri njoftimi zinxhir, falë kjo edhe

teknologjisë së sotme nëpërmjet rrjeteve sociale, të cilat nga dita e parë e njoftimit dhe deri më sot funksionuan në mënyrë mëprekto.

Sot në këtë takim kuptohet, qeështë e pamundur të ishim të gjithë skënderbegasit, mësuesit e komandantët, kjo për arsye pune, shërbimi, a shëndetësore, dikush edhe i vendosur familjarisht jashtë vendit. Ka edhe nga ata shokë që kanë udhëtuar me qinra e mijëra kilometra nga jashtë, vetëm e vetëm për të mos humbur këtë rast takimi mes shokësh. Shumë prej tyre kanë dërguar mesazhe urimi nga Italia, Greqia, Anglia, Gjermania e deri nga Amerika e Kanadaja.

Por në këtë takim ka mungesa edhe të atyre që kanë ikur dhe nuk mund të kthehen më në këtë jetë. Nëse, gati 40 vjet më parë, pikërisht më 28 nëntor 1979, skënderbegasi fierak i togës së radios, Arben Kitani nuk do të kishte humbur jetën në krye të detyrës në Hidrocentralin e Fierzës, duke qenë pjesë e brigadës së shpërthimit të dhjetë masiv, me siguri do të ishte këtu mes nesh. Por një gabim fatal, jo i tij, i mori jetën Benit në lulen e rinisë. Urdhri i Punës i Klasit të Parë, akorduar në atë kohë nga Presidiumi i Kuvendit Popullor, apo Certifikata e “Mirënjohjes” dhënë nga Shoqata “Skënderbegasi” para një viti, ndoshta janë pak, atij i takon një nder më i madh, pse jo “Dëshmor i Atdheut”.

Po kështu, nëse edhe shoku tjetër ish skenderbegas, Nexhip Çoba nga Kavaja, më 6 shkurt 1981, nuk do të shkonte në ndihmë të shokëve të tij që rrezikoheshin nga ortekui rënë Malin e Mëçekut, edhe ai sot do të ishte këtu mes nesh. Por ai, si edhe shumë të tjerë studentë, që mund të jenë edhe në këtë takim, rrezikoi jetën e tij për të shpëtuar shokët, se i tillë ishte edukuar e frymëzuar nga familja por edhe nga shkolla Skënderbej. Sot atij dhjetë ushtarakëve të tjerë të tragjedisë së Fekënit, u është dhënë titulli i lartë “Dëshmor i Atdheut”. Të dy këta shokë u ndanë nga ne dhe familja e tyre në një moshë krejt të re pa arritur të shijonin profesionin e bukur të oficerit, të cilin e kishin ëndërruar në fëmijërinë e tyre. Por nuk janë të vetëm, pasime keqardhje sot në këtë takim konstatojmë mungesën edhe të ndonjë mësuesi, komandanti apo skënderbegasi tjetër, të

cilët fatkeqësisht janë ndarë para kohe nga jeta. Por ata do të ngelen për jetë në kujtesën tonë. Në nderim të jetës së Benit, Nexhipit, por edhe atyre mësuesve, komandantëve e skënderbegasve që janë ndarë nga jeta, ju ftoj të mbajmë një minutë HESHTJE.

Kaluan pa u ndjerë 40 vjet që kur lamë bangat e kësaj shkolle, por vitet rrodhën shpejt, rrjedha e tyre ndoshta ka zbehur imtësi nga kujtesa, por asgjë nga shoqëria, nga mirënjohja për gjithçka që na dha ajo shkollë e madhe, asgjë nga nderimi për edukatorët e mësuesit tanë të mrekullueshëm.

Shkolla ushtarake Skënderbej ishte për ne gjithçka. Edhe pse për moshën tonë, me rregullat strikte që kishte, ishte disi e tepruar, por megjithatë ajo të jepte kënaqësi, sepse krahas mësimit kishte kohën e lirë të ndërthurur me shumë aktivitete kulturore e sportive, që ta bënte jetën shumë aktive e të bukur.

Shkolla Skënderbej ishte pothuajse e vetmja shkollë që nxirrte talente në të gjitha sportet dhe nuk kishte si ndodhte ndryshe, kur vetë mësuesit e edukimit fizik të asaj kohe ishin kampionë, rekordmenë e trajnerë me famë kombëtare. Prandaj shkolla që kthyer në furnizuese e klubit Partizani, në futboll, volejball, basketboll, atletikë, gjimnastikë, mundje, ngritje peshash, shah e sporte të tjera, përjashtuar boksin për shkak se në atë kohë ishte e ndaluar, por që edhe në këtë lloj sporti beksat e gjenin mënyrën e tyre për ta ushtruar.

Zhvillimi i punës prodhuese në katër anët e vendit, sidomos stazhi në hidrocentralin e Fierzës dhe të Komantit, pjesëmarrja në sa e sa aktivitete sportive deri në spartakiada kombëtare, në parada ushtarake, fushimet verore në Karpen të Kavajës e ato dimërore në Voskopojë të Korçës, rreshtimet ditore, pastrimi i ambienteve, studimi i organizuar, kontrolli i mbremjes, marshimet në Dajt e Bizë, por edhe liridjaljet e shumëpritura në fundjavë, vajtja në teatër, estradë në stadium, takimet e përmallshme me familjarët, miq, shokë e shoqe në postbllokun e shkollës, janë dhe do të mbeten të paharrueshme në kujtesën tonë, sepse janë ato që na kalitën vullnetin dhe na bënë me karakter të fortë për të përballuar më vonë

sfidat e jetës.

Sot, me thinjat në kokë, kujtojmë dhe vlerësojmë punën, pasionin, kulturën dhe edukatën që na dhanë komandantët e mësuesit e asaj kohe. Është tepër e vështirë të ndash e të veçosh, qoftë njërin prej tyre. Siç e gjykojmë ne sot, mësuesit tanë ishin ndoshta shumë të rrallë, për nga aftësia profesionale, takti pedagogjik. Sot një pjesë të mësuesve dhe komandantëve tanë të atyre viteve i kemi mes nesh. I falënderojmë që e gjetën mundësinë e kohën të bashkohen me ne si dikur.

Pas përfundimit të shkollës Skënderbej, po thuajse të gjithë vijuan shkollën e Bashkuar në degë e specialitete të ndryshme, me përjashtim të njënumri që vijuan shkollën e Aviacionit duke u bërë pilot të zot. Edhe pse morëm drejtime, profesione e detyra të ndryshme mbetëm gjithnjë ata shokë të afërt, të singertë si atëherë po aq solidarë e dashamirës. Rritjen dhe arritjet e njeri tjetrit i pamë me krenari si kur të ishin tonat, larg çdo ambicieje, individualizimi, a karrierizmi negativ.

E në çdo rrethanë të vështirësisë a të suksesit kishim në mendje dhe në shpirt motivin e të qenit skenderbegas.

Ndihemi krenar që nga brezi i maturës tonë, përveçse ushtarakë të zotë e me një karrierë të suksesshme ushtarake, dolën edhe poetë, shkrimtarë, këngëtarë, sportistë cilësorë të klubit shumësportësh të Partizanit dhe jo vetëm, juristë, pedagog me tituj të lartë shkencorë, deputetë e politikanë të spikatur, ushtarakë me grada madhore në Forcat e Armatosura, Policinë e Shtetit, Policinë e Burgjeve, në Gardën e Republikës, drejtues dikasteresh dhe institucioneve të rëndësishme shtetërore, por edhe drejtues në kulte fetare, të cilët të gjithë janë dhe do të mbeten pjesë e krenarisë sonë. Për shkak të reformave në ushtri, sidomos pas vitit 1990, dikujt iu pre karriera në moshën më të mirë, megjithatë edhe kjo kategori diti t’u përshatej mjaft mirë kushteve të ekonomisë së tregut, dikush duke u bërë edhe biznesmen i njohur. Dikush emigroi jashtë vendit për një jetë më të mirë. I përshëndesim të gjithë ata ish skenderbegas që nuk e patën mundësinë të bënin karrierë të gjatë në ushtri dhe me mund e dërsëcanë me dinjitet në fusha të tjera të shoqërisë brenda e jashtë vendit.

Të paktë janë ata shokë të brezit tonë që ende vijojnë karrierën ushtarake në FA e Gardën e Republikës, të cilëve ju urojmë shumë suksese. Megjithatë pavarësisht detyrave, gradave e titujve sot në këtë takim e konsiderojmë veten të barabartë si në ato vite të shkollës së mesme. Ajo që na bashkon është fjala kuptimplotë “Skenderbegas”, është respekti dhe dashuria për njëri tjetrin,

Sot, pas shumë vitesh pune si ushtarak dhe në sektorë të tjerë të jetës, sot, që jemi bërë vetë prindër, e ndjelmë dhe vlerësojmë edhe më tepër, atë që ju na kërkoni, atë që ju na mësuat.

Pak më lart thashë që nuk mund të veçojmë asnjë mësues apo komandantë, se për ne të gjithë ishin të mirë, por nuk

mund të rrimë pa i përmendur e kujtuar komandantët e kompanive, Mesli Çobanin, Ylli Themelin, Naum Damon, Pajtim Çelën, Sami Murrën, Vladimir Memën, Vladimir Kokoneci, Shpëtim Spahon, Përparim Ceribashin, Piro Panon, etj, komandantin e batalionit Jani Kagjnin dhe mbi të gjitha komandantin e shkollës Mikail Vason.

Po kështu si mund të mos përmendësh mësuesit e: matematikës Shkëlqim Dervishin, Asimaq Prokon, Ylli Cacin, Myzejen Bejtja, Liri Gjipalin, Zenel Can; të fizikës Xhorxhi Papakostandinin, Ilia Palukën, Ana Priftin, Vangjel Sulellari; të astronomisë Skënder Shkupin; të letërsisë Vasilika Vasin, Sadete Bajraktarin, Fortunata Mullaj, Evgjëni Lafa, Sashenka Rino; të historisë Lila Nakuci, Loreta Ziu, Drita Karoli; të gjuhës së huaj Anastasi Pite, Sashenka Bezhan, Ylli Paze, Dhurata Ylli, Rezarta Prifti; të vizatimit teknik Subi Maska, Lluk Nikollari e Shaban Bardhoshi, të gjeografisë Sanie Tabaku e Salushë Haskaj; të përgatitjes fizike Bejkush Birçe, Gani Morina, Besnik Kushuni, Ylli Tomorri, Aleksandër Dheri, Met Ramku; të kimisë Zamira Dedej, Petraq Ikonimi, Elisabeta Konduri; inxhinierët e politeknikut Fatmir Suka, Musa Muka, Fehmi Alimehmeti, Muhamer Dobi, mësuesen e lëndës ushtarake Arta Damo, drejtorët e shkollës Fiqiri Shtëpani e Bajram Shanku, si dhe sekretaren e amzës së shkollës znj. Arata Raveli.

Po si mund të lesh pa kujtuar kujdestar Braçe Brakën, Xhezo Lezon, Mustafa Muçin, kuzhinierin fjalëpaktë shumë të dashur Qirjakon, berberin korrekt Toton, shitësin e shkathët të bufesë Fatimen, trajner Çiçkun e plot e plot të tjerë edhe pse në funksione ndihmëse ishin gjithmonë të dashur me ne që në pamundësi për t’ju përmendur emrat i falënderojmë dhe u përulemi me respekt e mirënjohje. Shkolla Ushtarake “Skënderbej”, edhe pse dyert e saj sot janë mbyllur, është dhe do të ngelet pjesë e lavdisë së historisë sonë ushtarake. Shkolla “Skënderbej” do të mbetet monumenti që kultivoi dashurinë dhe respektin për njëri-tjetrin, që vatra që kaliti dhe çeliku solidaritetin midis nesh, që do të mbetet një vlerë e patjetërsueshme, një vlerë monumentale.

Në fund, por jo nga rëndësia në falënderim Ministrisë së Mbrojtjes, Shtabit të Përgjithshëm të FA, Qendrës së Kulturës e Medias dhe Muzeun e Forcave të Armatosura që na mundëson zhvillimin e këtij aktiviteti në këtë garnizon të mrekullueshëm që është pjesë e historisë së gjithë ushtarakëve. Po kështu në emrin tuaj dua të falënderoj organizuesit e këtij takimi, kolegët tanë: Valter Miskën, Aleksandër Çalën, Eqrem Dishën, Ilir Çobanin, Agron Sharkaj, Besnik Rrapin, Astrit Ballën, Eduard Demon, e plot të tjerë në të gjitha rrethet e Shqipërisë, biles edhe jashtë vendit, që iu bashkuan me dëshirë nismës tonë. Një falënderim i veçantë shkon për bashkëskënderbegasin tonë, Baba Mondin, për mbështetjen e pakursyer që i dha këtij takimi.

NGAJ HALILI

Kryengritja fitimtare e nëntorit të vitit 1443 dhe Kuvendi i fisnikëve shqiptarë i mbajtur në mars të vitit 1444 në Lezhë, sollën ndryshime rrënjësore në organizimin administrativ, politik e ushtarak të viseve të çliruara shqiptare. Kuvendi i Lezhës realizoi të parin bashkim të gjerë politik e ushtarak të vendit në formën e një aliance ndërmjet përfaqësuesve kryesorë të aristokracisë shqiptare. Organi më i lartë qendror i këtij bashkimi u bë Kuvendi i fisnikëve. Organe të përhershme të Besëlidhjes ishin kryetari i saj, ushtria dhe arka e përbashkët, në krye të cilave u caktua një njeri i vetëm, Skënderbeu.

Vendimet e Kuvendit i dhanë mbështetje ligjore e morale pozitës së veçantë të Skënderbeut, si kryetar i Besëlidhjes, në marrëdhëniet me fisnikët e tjerë shqiptarë. Këtë pozitë ai e shfrytëzoi për të bashkuar sa më organikisht viset e lira shqiptare, nëpërmjet forcimit të paseshtur të autoritetit të pushtetit të tij. Si kryetar i Besëlidhjes ai ushtronte të drejtën për t'i thirrur ose jo në Kuvend anëtarët e saj.

Për nevojat e mbrojtjes e të vijimit të luftës, anëtarët e Besëlidhjes pranuan krijimin e organeve qendrore, të përqendruara në një dorë të vetme, në atë të Skënderbeut. Vendimet e Kuvendit i ngarkonin ata me detyrime politike, ushtarake e ekonomike. Kështu, në luftë kundër Venedikut gjatë viteve 1447-1448 morën pjesë edhe personalitete drejtuese, të cilëve nuk u ishin cenuar drejtpërdrejt interesat nga pushtimi venecian, si Gjergj Arianiti. Në këtë luftë dhe në bisedimet për nënshkrimin e traktatit të paqes, Skënderbeu ishte figura qendrore e palës shqiptare, edhe pse nën pushtetin e Venedikut nuk ishin përfshirë zotërime të Kastriotëve, siç kishte ndodhur me ato të disa fisnikëve të tjerë. Në kuadrin e Besëlidhjes, fisnikët i ruanin të gjitha të drejtat e mëparshme mbi zotërimet e veta. Kjo bënte që në qëndrimin e tyre të shfaqeshin edhe dukuri të tilla, si mospërbushja e detyrimeve të caktuara në Kuvend, mospjesëmarrje në luftë, lëkundje ndaj vështirësive e presioneve të pushtuesve osmanë, mosmarrëveshje me njëri-tjetrin, mbajtja e ushtrive jashtë kuadrit të Besëlidhjes etj.

Me kalimin e viteve u bë gjithnjë e më e domosdoshme të kapërceheshin sa më parë dobësitë e brendshme, të cilat pengonin zhvillimin me sukses të luftës. Detyra e mbrojtjes së viseve të lira shqiptare kërkonte që mobilizimi i banorëve në to dhe ruajtja e kështjellave të mos mbeteshin në duart e zotërve të veçantë. Përshejtimin e procesit të bashkimit politik të shqiptarëve e favorizonte shumë autoriteti i madh gjithnjë në rritje që Skënderbeu kishte te bashkëkombësit e vet, tek i cili këta shihnin drejtuesin e aftë dhe komandantin e talentuar, që vazhdimisht po u sillte fitore.

Lufta e suksesshme nën udhëheqjen e Skënderbeut ndikoi pozitivisht për integrimin në një shtet të përbashkët të fisnikëve shqiptarë, të cilët i kishin fituar dhe i mbanin zotërimet e tyre në sajë të fitoreve që po korrite ushtria e Besëlidhjes. Duke ruajtur përgjithësisht të drejtat ekonomike feudale, zotërimet e tyre e humbën gradualisht autonominë politike dhe u njësuan me ato të Kastriotëve. Duke kujtuar këto ndryshime, Gjon Muzaka shkruante se shkrirja dhe aneksimi i zotërimeve të fisnikëve shqiptarë nga Skënderbeu ndodhte ngaqë ky

“kishte në dorë ushtrinë, dhe ata kishin gjithnjë turkun mbi krye”.

Ata ishin të varur nga Skënderbeu, sepse nuk ishin të fuqishëm dhe pa përkrahjen e tij nuk mund të përballonin dot furinë osmane. Integrimi në një shtet të përbashkët nuk i dëmtonte rëndë interesat e tyre ekonomike. Duke përbushur detyrimet ndaj pushtetit qendror të Skënderbeut, fisnikët ruanin të drejtën e administrimit të pronave të veta po nëpërmjet aparatit të tyre të mëparshëm administrativ dhe ekonomik, i cili tani konsideroj si pjesë e aparatit shtetëror të përbashkët, të drejtuar nga Skënderbeu. Fisnikët shqiptarë kaluan kështu në vartësinë e zakonshme feudale ndaj kryezotit të tyre, Skënderbeut.

Heroi shqiptar përdori mjete të ndryshme për afrimin e bashkimit sa më të ngushtë e të qëndrueshëm të zotërve të fuqishëm shqiptarë e rrjedhimisht, të të gjithë vendit. Ndër to më të rëndësishmet ishin lidhjet martesore ndërmjet familjeve fisnike, dukuri të zakonshme këto në shoqërinë feudale. Martesa të tilla ishin bërë që në kohën e Gjon Kastriotit, që ishte martuar me Vojsavën, familja e së cilës, sipas M. Barletit, jetonte në Pollog (me këtë ai emërtonte rajonin që shtrihet nga qyteti i Shkupit në lindje deri në krahinën e Dervenit në perëndim, ndoshta edhe rajonin në rrjedhjen e poshtme të lumit Treskë).

Që në kohën e Gjon Kastriotit motrat e Skënderbeut ishin martuar me anëtarë të familjeve më të fuqishme të kohës: Mara me Stefan Gjorashin (Cërnojeviçin), Jella me Stres Balshën, Angjelina me Vladan Arianitin, vëlla i Gjergj Arianitit, Vlajka me Gjon Muzakën. Veç këtyre, Heroi shqiptar, i cili qysh në vitin 1443 e kishte cilësuar veten si trashëgimtar të Balshajve, bëri lidhje martesore të tjera. Vetë u martua me Donikën, vajzën e Gjergj Arianitit, kurse të motrën, Mamicën e martoi me Muzak Topinë. Zotërimet e Arianitëve e të Topiajve kishin një rëndësi të veçantë strategjike për mbrojtjen e vendit, sepse nëpër to kalonte Rruga Mbretërore (Egnacia) dhe degëzimet e saj në drejtim të viseve të Shqipërisë së Epërme e asaj të Poshtme, nëpërmjet të cilave trupat osmane mund të futeshin në thellësi të tokave të lira shqiptare për të sulmuar kryeqendrën e tyre, Krujën. Lidhjet martesore të shumta lehtësuan veprimtarinë politike të Skënderbeut për integrimin sa më të plotë të viseve shqiptare nën pushtetin qendror të tij. Edhe në radhët e këtyre familjeve kishte individë të pakënaqur nga forcimi i pushtetit qendror të Skënderbeut. Kështu, p.sh., në vitin 1455 Muzak Topia ankohej për mosmarrëveshjet që kishte me kunatin e vet, Skënderbeun.

Shprehje e qëndrimeve divergjente ndaj procesit të forcimit të pushtetit qendror të Skënderbeut ishin edhe përpjekjet e ndonjë përfaqësuesi të familjeve aristokrate shqiptare për të pasur lidhje vetjake me vende të tjera, si me Napolin, Venedikun etj. Këto qëndrime shfaqeshin sidomos kur tek ata dobësohej besimi se shqiptarët mund të përballonin vetëm luftën me ushtrinë osmane. Kështu, p.sh., pas rënies së Sopotnicës (1448) dhe Rrethimit të Parë të Krujës (1450), disa nga anëtarët e Besëlidhjes së Lezhës kërkuar individualisht mbështetjen e përkrahjen e vendeve të tjera, duke nënshkruar me ta një numër traktatesh. Krahas traktatit të 26 marsit 1451, që dy ambasadorë të Skënderbeut e nënshkruan në emër të tij dhe të “familjarëve

të tij e të baronëve të Shqipërisë” me mbretin Alfonsi V të Napolit, traktate të ngjashme lidhën pas disa muajsh me mbretin e Napolit ambasadori i Gjergj Arianitit (7 qershor 1451), përfaqësuesit e Muzak Topisë, Gjon Muzakës etj. Për të neutralizuar prirjet decentralizuese që po rishfaqeshin në radhët e fisnikëve shqiptarë pas fushatave ushtarake osmane të viteve 1448 dhe 1450 dhe për të ruajtur bashkimin politik të vendit, Skënderbeu forcoi lidhjet familjare me personalitetin politik më të rëndësishëm shqiptar pas tij, Gjergj Arianitin, duke u martuar me vajzën e tij, Donikën.

Krahas lidhjeve vetjake me shtetet perëndimore, pati edhe raste që ndonjë nga fisnikët shqiptarë hyri në marrëveshje me osmanët, siç vepruan Muzakajt më 1451 dhe Dukagjinët më 1452 e më pas. Zotërimet e Muzakajve, si kufitare në jug me viset e pushtuara, ishin vazhdimisht të konfrontuara me osmanët, kurse ato të Dukagjinëve kontrollonin rrugët tregtare që sillnin të ardhura të mëdha nga qarkullimi i mallrave ndërmjet rajoneve bregdetare dhe fushave verilindore (të Rrafshit të Dukagjinit e të Fushë-Dardanisë), që ishin vazhdimisht nën kërcënimin e sulmeve osmane, derisa më 1455 filloi ripushtimi i rajoneve verilindore e veriore të viseve të lira shqiptare.

Shpartallimi prej Skënderbeut i lëkundjeve dhe tendencave separatiste, që arritën deri në bashkëpunim të hapur me pushtuesit osmanë, u bë faktor i rëndësishëm për ruajtjen dhe forcimin e pushtetit të tij mbi të gjitha viset e lira dhe krijimin e një shteti të vetëm shqiptar. Në këtë proces u përfshinë edhe rajonet periferike jugore e veriore të vendit, ku shtriheshin zotërimet e Arianitëve dhe të Dukagjinëve. Integrimi i tyre në shtetin e Skënderbeut u bë më vonë se në viset e tjera dhe në fillim të viteve 60 mund të quhej i kryer.

U arrit kështu të përfshiheshin në një shtet të vetëm të gjitha viset e lira shqiptare. Ato shtriheshin në jug nga rrjedha e lumenjve Devoll e Seman dhe përfshinin në veri kështjellat e Jeliçës (Pazarit të Ri) e të Zveçanit (Mitrovicës) bashkë me rajonet e tyre. Në perëndim shtriheshin nga brigjet e detit Adriatik dhe përfshinin në verilindje Rrafshin e Dukagjinit e Drenicën dhe në lindje rajonin e Dervenit në perëndim të Shkupit dhe atë të Mokrës në jugperëndim po të këtij qyteti.

Integrimi politik dhe organizativ i viseve të lira shqiptare në një shtet të përbashkët u pasqyrua edhe në raportet publike midis fisnikëve shqiptarë, si dhe me vendet e tjera. Ndërprerja e veprimtarisë së pavarur politike të fisnikëve shqiptarë ka gjetur shprehjen e vet edhe në dokumentet e kohës, ku emrat e tyre, me kalimin e viteve, dalin gjithnjë e më rrallë dhe, që nga fillimi i viteve 60, thuhet nuk do të përmenden më. Në dokumentet e kohës Skënderbeu del si e vetmja figurë drejtuese e jetës politike të vendit. Nga “zot” i Krujës, që përmendet në vitet 40, ai do të cilësohet më pas “zot i Arbërisë” dhe më 1464, me rastin e ardhjes së papa Piut II në Ballkan, ai do ta kurorëzonte mbret Skënderbeun.

Përfshirja e të gjitha viseve të lira shqiptare në një shtet të vetëm u pasqyrua edhe në marrëdhëniet e tij me oborrin osman. Prandaj në vitin 1463 sulltan Mehmeti II nënshkroi traktat pazeje vetëm me Skënderbeun dhe ai ishte i detyrueshëm edhe për fisnikët e tjerë shqiptarë, siç dëshmojnë p.sh.

mirë dokumentet e kohës që kanë shënuar pakënaqësinë e trashëgimtarëve të Gj. Arianitit për të përbushur detyrimet që rridhnin prej tij.

Rreziku i përhershëm osman mbi jetën e shqiptarëve ndikoi që, në procesin e formimit të një shteti të vetëm shqiptar në të gjitha viset e lira, të vepronin kryesisht faktorët e mirëkuptimit. Bashkimi dhe përfaqësimi i familjeve të mëdha aristokrate shqiptare në një shtet të përbashkët u shpreh edhe në lidhjet martesore ndërmjet tyre, veçanërisht me Kastriotët, në simbolet shtetërore që lidheshin me të, si dhe në individualitetin kombëtar të tij dhe në traditën historike vendase.

Kryetari i Shtetit, Gjergj Kastrioti-Skënderbeu, qëndronte në krye të piramidës shtetërore me të drejtat e një monarku feudal. Titulli zyrtar i tij ishte Zot i Arbërisë (Dominus Albaniae). Në vitin 1464 Skënderbeu do të kurorëzohej mbret prej papa Piut II, një e drejtë ekskluzive kjo e kreut të kishës. Ceremonia për marrjen e skeptrit mbretëror nga Skënderbeu ishte parashikuar të organizohej me rastin e ardhjes në Shqipëri të vetë papa Piut II në krye të ushtrive evropiane, si kryekomandant i së cilës do të ishte Skënderbeu. Të drejtat e një monarku si kryetar shteti Skënderbeu i ushtronte në të gjitha fushat e veprimtarisë shtetërore, si në marrëdhëniet me nënshtetasit e vet, ashtu edhe në marrëdhëniet e Shqipërisë me vendet e tjera. Ai ishte në krye të të gjitha strukturave të aparatit shtetëror, të cilat zbatonin urdhrat e tij.

Ashtu si monarkët e tjerë të kohës së tij, Skënderbeu shpallte dekrete, si akte normative, për shpërndarjen e pronave tokësore e të pasurive të tjera personave që dalloheshin në veprimtarinë ushtarake dhe civile, për shpronësimin e atyre që dëmtonin interesat shtetërore etj. Skënderbeu nxirrte urdhra për sistemin tatimor, regjimin e doganave dhe detyrime të tjera që, sipas së drejtës feudale, kishin nënshtetasit e tij. Po ashtu si organet e mësipërme shtetërore vendimore, këshillimore, ushtarake, ekonomiko-financiare dhe të marrëdhënieve me vendet e tjera, edhe aparati gjyqësor ishte nën varësinë e kryetarit të shtetit, Skënderbeut. Ai ushtronte të drejtën e dënimit me burgim, me konfiskim pasurie, me gjoba etj., si dhe të faljes së nënshtetasve të vet për fajet dhe shkeljet e ligjeve.

Si një monark pushteti i Skënderbeut ishte i trashëgueshëm. Kur ai largohej nga atdheu dhe shkonte me misione të rëndësishme në vendet e tjera, meqenëse djalë kishte të mitur, të drejtat e tij si kryetar shteti i ushtronte e shoqja, Donika. Ajo ndihmohej në kryerjen e detyrave shtetërore prej këshilltarëve të oborrit. Edhe pas vdekjes së Skënderbeut dhe emigrimit në Itali të pasardhësve të tij, atyre iu ruajt e drejta e trashëgimisë për shumë kohë në Shqipëri.

Shteti shqiptar mbështetej mbi të drejtën feudale, që ishte një e drejtë privilegji, laike e kishtarë, e një shoqërie të shtresëzuar e të diferencuar nga ana ekonomike, politike e kulturore. E drejta në Shqipëri ishte një trashëgimi historike që kishte individualitetin e vet kombëtar. Korpusi i legjislacionit të saj nuk ka ardhur i plotë deri në ditët tona. Janë ruajtur fragmente nga statutet e qyteteve

shqiptare dhe kohët e fundit është zbuluar i plotë Statuti i Shkodrës. I shkruar gjatë shek. XV, ky statut na njeh me normat që rregullonin jetën e brendshme të qyteteve dhe më gjerë me organizimin e shoqërisë shqiptare gjatë epokës së Skënderbeut.

E drejta që vepronte në Shqipëri gjatë periudhës së Skënderbeut ishte e zhvilluar dhe përfshinte një varg normash në fusha të ndryshme të jetës së asaj shoqërie. Sipas tyre prona, veçanërisht ajo mbi tokën, trashëgohej në vijën mashkullore dhe, në mungesë të djemve, në vijën femërore. Kur vajza martohej, asaj i jepej si prikë një pjesë e pasurisë atërore, në para ose si prona, të cilat noterizoheshin në emër të saj. Krahas kësaj trashëgimie ligjore, njihej edhe trashëgimia me testament. Në fushën e pronësisë mbi tokën, nëpërmjet akteve normative e kontratave përcaktoheshin llojshmëria dhe sasia e detyrimeve në të holla, në prodhime në natyrë dhe në punë angari që kishin fshatarët pa tokë ndaj pronarëve, pronarët ndaj zotërve të tyre si dhe ndaj shtetit etj. Po kështu, me punëtorët dhe specialistët e mjeshtërive të ndryshme, të ndërtimit, të armëve etj., bëheshin kontrata sipërmarrjeje, ku përcaktoheshin afatet kohore të shërbimeve dhe pagesat e tyre.

Normat e së drejtës në kohën e Skënderbeut parashikonin edhe masa shtrënguese ndaj veprave penale kundër jetës, shëndetit, pasurisë dhe interesave të individëve të veçantë, të bashkësive shoqërore dhe të institucioneve shtetërore. Masat ndëshkimore ndaj veprave penale ishin të larmishme e të shkallëzuara. Personat që drejtpërdrejt ose tërthorazi dëmtonin pronën e të tjerëve, që nuk përmbushnin detyrimet ndaj zotërve të tyre dhe që braktisnin pronat e këtyre, detyroheshin të zhëdmtionin, ndryshe ndëshkoheshin edhe më rëndë.

Organizimi shtetëror i shoqërisë shqiptare gjatë epokës së Skënderbeut dhe shekujve të mëparshëm të mesjetës ka qenë ngritur mbi bazën e një korpusi legjislativ të shkruar. Pjesë e këtij korpusi legjislativ kanë qenë edhe statutet e qyteteve shqiptare, të cilat, sipas burimeve historike të kohës, kanë qenë të shkruara. Këto dëshmojnë më së miri se veprimtaria shoqërore e shtetërore në Shqipëri zhvillohej mbi bazën e një korpusi legjislativ të shkruar.

Shteti shqiptar, i bashkuar nën drejtimin e Skënderbeut, kishte simbolet e veta, që mbështeteshin në traditën vendase dhe shprehnin sovranitetin e tij. Skënderbeu krenohej me historinë e lavdishme të kombit shqiptar. Prandaj, ai mbajti si emër të dytë vetjak përgjegjësen e emrit të Aleksandrit të Madh të Maqedonisë, që te osmanët ishte Iskander (Skënder në gjuhën shqipe). Siç e dëshmon edhe M. Barleti, emërtimet gjeografike Maqedoni dhe Epir janë përdorur në mesjetë si sinonime të emërimit etnogjeografik Arbëri. Për më tej, krahas evokimit të lavdisë së Pirros dhe të epiroetëve të lashtë (sinonim i emrit “arbër” gjatë mesjetës), Skënderbeu përdori edhe simbolet shtetërore të Pirros së Epirit (shqiponjën dhe përkrenaren e zbukuruar me një kokë dhie), të Aleksandrit të Madh të Maqedonisë (shenja e Diellit), si dhe simbole pellazgjike. Simbolet dhe evokimet e mësipërme dëshmojnë për formimin e tij kulturor humanist dhe tregojnë se ai mbështetej në traditën vendase për t’i dhënë një frymë sa më kombëtare shtetit të tij dhe luftës së shqiptarëve kundër pushtimit osman.

Shtetin e tij Skënderbeu e emërtoi me emrin etnogjeografik kombëtar mesjetar Arbëria (Albania) edhe pse në të u përfshi një pjesë e viseve shqiptare. Titulli zyrtar i Skënderbeut ishte Zot i Arbërisë (Dominus Albaniae), të cilin e gjejmë të shënuar në vulën e në shkresat zyrtare të tij, si dhe në letrat e kancelarive të huaja që i janë drejtuar atij si kryetar i shtetit shqiptar. Shkresat zyrtare të Skënderbeut, që njihen deri tani dhe që kanë dyllin me gjurmën e vulosjes së tyre, tregojnë se kryetari i shtetit shqiptar ka pasur dy vula zyrtare, që kishin madhësi e simbole të ndryshme.

Si simbole më përfaqësuese për shtetin shqiptar Skënderbeu përdori shqiponjën dykrenore me krahë të ulur dhe yllin me gjashtë cepa, simbole këto që ishin mjaft të njohura në mjedisin shqiptar. Këto simbole ishin edhe në stemën dhe në flamurin shtetëror. Në një katalog venecian stemash është vizatuar në mes të viteve 60 të shek. XV stema e Kastriotëve, kur djali i Skënderbeut, Gjoni, mori titullin “fisnik venecian”. Gjithashtu stema ruhet e gdhendur në varrin monumental të nipit të Skënderbeut, Konstandinit, që gjyshja e tij, Donika, ia ngriti në Napoli të Italisë në vitin 1500. Shqiponja e zezë dykrenore, siç e ka treguar M. Barleti, ka qenë e vendosur edhe në qendër të flamurit të Skënderbeut që fushën e kishte të kuqe.

Shqiponja dykrenore ishte simbol i njohur shtetëror i Perandorisë Bizantine dhe i familjes së Muzakajve, që kishin krushqi me Kastriotët.

Edhe Arianitët dhe Gjurashët kishin shqiponjën dykrenore si simbol të tyre. Kurse ylli me gjashtë dhe shtatë cepa ishte përdorur si simbol nga Muzakajt dhe nga Balshajt. Ylli me gjashtë cepa duhe të ketë qenë vendosur edhe ndërmjet krerëve të shqiponjës në flamurin e Skënderbeut, si një element dallues kundrejt flamurit të Perandorisë Bizantine.

Vula me shqiponjë, si simbol shtetëror i Skënderbeut, del se është përdorur për herë të parë në letra që janë shkruar gjatë mesit të viteve 50 dhe ndoshta jo rastësisht. Në të njëjtën kohë me vulën duhet të jetë përdorur edhe flamuri me fushë të kuqe dhe shqiponjën dykrenore në mes, që e ka patur Perandoria Bizantine. Nëpërmjet këtyre simboleve synohej që të shprehej uniteti i viseve të lira shqiptare dhe të tregohej se pas pushtimit të Konstandinopojës prej turqve më 1453, shqiptarët ishin forca kryesore antiosmane që luftonte në ish zotërimet e Perandorisë Bizantine. Këto simbole të reja pushteti të përdorura nga Skënderbeu pasqyrojnë procesin e krijimit të një shteti të vetëm në tokat e lira shqiptare.

Kryeqytet i shtetit të bashkuar shqiptar u bë Kruja. Ndonëse në hapësirat e këtij shteti kishte qytete të tjera më të mëdha e më të rëndësishme si qendra ekonomike, si Prizreni e Ohri, për shkak të pozicionit të vet gjeografik shumë të favorshëm Kruja u bë kryeqendra administrative e viseve të lira shqiptare. Nëpërmjet rrugëve të shumta tokësore e detare që kryqëzoheshin pranë saj, Kruja, si qendër administrative, kishte komunikimin më optimal me të gjitha viset shqiptare dhe me shtetet e huaja.

Përballimi me sukses i luftës kundër pushtuesve osmanë kërkonte në radhë të parë krijimin e një ushtrie të aftë dhe me cilësi të lartë luftarake. Si njohës i mirë i ushtrisë osmane, i organizimit dhe i armatimit të saj, Skënderbeu, që në fillim, vuri në qendër të vëmendjes organizimin dhe fuqizimin e forcave ushtarake të vendit, që të ishin në gjendje të përballonin një kundërshtar aq të fuqishëm. Në Kuvendin e Lezhës të marsit 1444 u vendos që, me kontributin e pjesëmarrësve të tij, të krijohet një ushtri e përbashkët. Bërthamën kryesore të saj e formuan luftëtarët që i mobilizonte vetë Skënderbeu, si komandant i përgjithshëm i ushtrisë. Në fillim forcat ushtarake të Besëlidhjes Shqiptare kishin karakter federal, sepse fisnikët shqiptarë, jashtë ushtrisë së përbashkët që ishte nën komandën e Skënderbeut, mbanin një numër jo të vogël forcash ushtarake. Këto trupa, gjatë procesit të formimit të shtetit të bashkuar shqiptar, u shkrinë me forcat e ushtrisë së përbashkët.

Komanda e ushtrisë ishte në dorën e Skënderbeut, që ishte komandant i përgjithshëm. Për t’u konsultuar gjatë veprimeve ushtarake pranë tij qëndronte Këshilli i Luftës, i përbërë nga komandantët më të shquar, të cilët zakonisht dilnin nga radhët e fisnikëve. Kishte edhe komandantë që dilnin nga radhët e njerëzve të thjeshtë, të cilët drejtonin formacionet e ndryshme luftarake, sidomos kur shpallej mobilizimi i përgjithshëm.

Pjesëmarrja e gjerë e shqiptarëve në ushtrinë e Skënderbeut la gjurmët e veta në taktikën dhe armatimin e saj. Në kushtet e vendit tonë mori përhapje të gjerë lufta guerile, formë tradicionale kjo e luftës së fshatarësisë në epoka e vende të ndryshme. Ushtria shqiptare përbëhej nga kalorësia, që përgjithësisht ishte e pakoracuar, prandaj lëvizte me shpejtësi, dhe nga këmbësoria. Luftëtarët e saj përgjithësisht kishin armatim të lehtë dhe nuk mbanin armatime të rënda si ato që përdorehin në ushtrinë feudale të kohës. Skënderbeu e mbështeti strategjinë dhe taktikën ushtarake në trimërinë dhe heroizmin e luftëtarëve të tij, në traditën luftarake të shqiptarëve, në njohjen prej tij të organizimit e të artit ushtarak të armikut etj.

Ushtria shqiptare kishte si detyrë parësore moslejimin e trupave osmane që të futeshin në thellësi të viseve të lira për të grabitur e shkatërruar vendin. Këtij qëllimi i shërbente sistemi mbrojtës i brezit kufitar, të cilit iu kushtua kujdes i veçantë. osmane arrinin të futeshin në thellësi të vendit, luftëtarët e brezit kufitar tërhiqeshin të organizuar dhe bashkoheshin me pjesën tjetër të forcave shqiptare. Gjatë tërheqjes ata sulmonin pareshtur trupat osmane, ngadalësonin marshimin e tyre, duke u shkakuar dëme të mëdha.

Kur arrinin të depërtonin trupat osmane në thellësi të vendit, synimi kryesor i trupave osmane ishte pushtimi i Krujës, që ishte kryeqendra administrative dhe ushtarake për viset e lira shqiptare. Në këto raste Skënderbeu i organizonte veprimet luftarake në mënyrë të tillë, që pesha kryesore e luftimeve të binte jo mbi mbrojtësit e kështjellës, por mbi luftëtarët që vepronin jashtë saj. Me shumicën e ushtrisë

PLASARI DHE NADIN NDAJNË DETAJE TË RËNDËSISHME

Zbulohet dorëshkrimi i panjohur i Marin Barletit

Kërkimet shkencore disavjeçare individuale dhe të përbashkëta të studiues Lucia Nadin dhe historianit Aurel Plasari, kanë çuar në zbulimin e një teksti të panjohur të Marin Barletit. Ai ndodhet në Bibliotekën Kombëtare të Francës i ardhur nga Venecia. Nga studimi i deritanishëm, ky dorëshkrim që vjen i ilustruar përmes këtyre dy fotografive, është më i hershmi i zbuluar nga Marin Barleti, që si dëshmuës i rrethimit të parë të Shkodrës mbi pesë shekuj më parë.

Në një deklarim Albanologia Lucia Nadin nënvizoi faktin se ishin disa të dhëna që çuan në këtë studim, ndërsa nënvizoi se bashkë me studiuesin Aurel Plasari ka punuar për vite me radhë. “Disa të dhëna na çuan të mendonin se Marin Barleti kishte shkruar diçka para dy veprave të publikuara, por ishin vetëm të dhëna. Le të themi që ishin hipoteza dhe duan vite kërkime dhe arritëm që të identifikonim këtë dorëshkrim që vinte nga Venecia, por që ruhet në Bibliotekën Kombëtare të Parisit. Dorëshkrimi rrëfen “Rrethimin e Shkodrës”, por në një version të mëparshëm, pra që ishte botuar në 1504 dhe kështu hapet një skenar të ri, kur është shkruar ekzaktësisht, momentin kur Marin Barleti shkruan këtë dorëshkrim, materialet që kishte në dispozicion. Kështu që tani hapet një kapitull i ri studimesh, i raporteve të Barletit me Beçikemin dhe për pasojë për ngjarje dhe infomacione të Marin Barletit si dhe saktësime të datave të reja dhe ngjarjeve historikete reja, materiale të reja historike që përafrohen me botimin e 1504”, – shpjegoi ajo. Nga ana e tij, studiuesi shqiptar, Aurel Plasari tha se fakti që dokumenti daton shumë më herët seç studiuesit kishin menduar, përfshirë edhe vetë atë, përket thehet në një “vetëkorrigjim” që i duhet bërë historisë.

Ky dorëshkrim përmban rrethimin e Shkodrës të datuar në 1500. Botimi i librit i dedikohet një dogje, kreut të Republikës, në 1504. Botimi ose teksti i tanishëm i dedikohet dogjës paraardhës dhe kjo është siguria maksimale që është shkruar shumë vite më parë se Beçikemi. Kjo ndryshon shumë gjëra në kontekstin kur është shkruar vepra e Barletit. Është menduar se është shkruar gjatë paqes që bënte Republika e Venedikut me turkun, por në të vërtetë vitet na japin diçka tjetër. Është viti i kryengritjes shqiptare, kryengritjes së Lezhës, për çlirimin e Krujës dhe Shkodrës dhe kur në Arbëri vjen nipi i Skënderbeut, ose Skënderbeu i Ri. Pra, rrethanat përmbysen krejtësisht. Pretendimet e autorëve që duke llogaritur botimin dhe pa njohur këtë vepër kanë menduar se Barleti ka marrë pasazhe nga Beçikemi në 1503, pra ka kopjuar prej tij. Këto marrëdhënie kthehen më kokëposhtë, sepse rezultojnë që është Barleti vite përpara Beçikemit dhe nuk është Barleti ai që ka marrë nga Beçikemi, por e kundërta”, shpjegoi studiuesi Plasari.

Nga ajo që është studiuar deri tani bëhet fjalë për një dorëshkrim që i përket fundit të 1494-ës, pra fundit të 1400 deri në 1501. Sipas Nadin dhe Plasarit, dorëshkrimi duket si një kopje luksi e përgatitur për botim, pa shënime anash, i pastër, me një shkrim të thjeshtë, lehtësisht e korrigjueshme. Një kopje e këtij dorëshkrimi në formatin digjital do t’i jepet edhe Bibliotekës Kombëtare.

ai qëndronte jashtë kështjellës dhe organizonte me to, ditën dhe natën, sulme të pandërprera e të befasishme, që u shkaktonin dëme të rënda forcave pushtuese. Vëmendje të veçantë i kushtonte Skënderbeu edhe prerjes së rrugëve të furnizimit të armikut. Sulmoheshin karvanet që vinin nga lindja për të furnizuar ushtrinë osmane me ushqime e sende të tjera të nevojshme, si dhe ato që vinin nga drejtime të tjera. Këtë detyrë e kryenin sidomos çetat e armatosura.

Variantet taktike që përdorte Skënderbeu për të shpartalluar ushtrinë armike ishin të larmishme e mbështeteshin në bashkërendimin e mbrojtjes me sulmin, të mësymjes së ushtrisë së rregullt me goditjen e çetave, të ndeshjeve balllore me sulmet

e befasishme, duke futur në përdorim si këmbësorinë ashtu edhe kalorësinë e armatosur lehtë. Në çdo luftim Skënderbeu përpigje ta parashikonte ecurinë e tij, sulmonte e hapte betejat në kushte që i dukeshin më të përshtatshme. Ai gërshetoi dhe përdori gjerësisht manovrën e shpejtë të forcave të veta me sulmet e befasishme mbi ushtritë armike në çdo kohë, ditën dhe natën, duke i shoqëruar këto në mënyrë të përsosur me prita e kurthe të ndryshme.

Skënderbeu kishte aftësi të jashtëzakonshme ushtarake. Ai ishte në të njëjtën kohë strateg dhe ushtar, hartonte e ndryshonte në përshtatje me situatat planin e luftës, udhëhiqte ushtrinë dhe njëkohësisht luftonte edhe vetë.

Betejat e Vajkalit dhe përmendorja për Skënderbeun

PROF. ASOC. DR. BERNARD ZOTAJ

Historia e betejave të Vajkalit

Midis viteve 1464 dhe 1465 u zhvilluan dy betejat e Vajkalit që u fituan nga Skënderbeu, kundër Ballaban Pashës. Në betejën e parë, në fushën e Vajkalit të Bulqizës, ndonëse Ballabani u mund, ai arriti të kapte me pusi disa komandantë të ushtrisë shqiptare ndër të cilët edhe Moisi Aranit (Golemin), të cilët u ekzekutuan mizorisht. Betejat e tjera, u zhvilluan në Fushën e Vajkalit, Bulqizë që përfunduan me humbjen e forcave të Ballabanit. Skënderbeu zgjodhi Fushën e Vajkalit për të luftuar, falë pozicionit strategjik që kishte, për të sulmuar dhe për t'u mbrojtur.

Vëmendje Skënderbeu u kushtoi përcaktimit të vendit dhe mënyrës së përdorimit të borizanëve dhe britarëve. Këto mjete u përdorën për qëllime mashtrimi dhe në të tilla përmasa për herë të parë, mbasi mendohej, siç shkruante Barleti, që me zhurmën e tyre, osmanët të vdisnin nga frika, duke kujtuar se po sulmoheshin nga gjithë fuqitë e Epirit, së bashku me ato të Dalmacisë. Me këtë ndarje forcash Skënderbeu i dha një goditje të fuqishme dhe shpartalloi repartin e Hamzait. Terreni ndikoi për ndarjen e forcave shqiptare. U mbajt parasysht synimi që gjatë veprimeve luftarake forcat të pësonin sa më pak humbje. Skënderbeu, po i ndante radhët dhe forcat e veta, shkruan Barleti, me qëllim që të mos pësonin ndonjë dëm e të mos shterronin. Grupimi kryesor, i udhëhequr nga Skënderbeu, zbriti në Tumenishtëza pa u diktuar. Në kohën e caktuar, goditi forcat armike në pjesën qendrore të kampit. Pasi i asgjësoi, shkoi në ndihmë të forcave të grupimit të Moisiut, duke e vënë armikun midis dy zjarreve. Me shpartallimin përfundimtar të armiku, një pjesë e forcave të këtij grupimi e ndiqi atë dhe, në bashkëveprim me pritat e popullin, e asgjësoi kundërshtarin gjatë ikjes. Grupi i rojeve të pritave, i përbërë nga këmbësorë, kishte detyrë të rrethonte kampin nga të gjitha anët, të vendoste prita

në vendkalimet, qafat, luginat. Detyra e tij ishte që me burimet dhe brirët të shkaktonte zhurmë sa më të madhe dhe, kur ushtria armike e shpartalluar të fillonte tërheqjen, të asgjësonte, në bashkëveprim me popullin, grumbujt e ushtarëve të shpërndarë.

Veprime luftarake të luftës psikologjike

Afrimi i forcave shqiptare dhe hapja e tyre në vija të përshtatshme për mësimje u bë pa u zbuluar nga armiku. Rojet armike u vranë në gjumë e sipër, të tjerët atje ku s'e prisnin, përveç njërit. Ishte pikërisht ai çast i përshtatshëm, që Skënderbeu e përgatiti për një kohë të gjatë dhe arriti ta gabonte armikun dhe ta sulmonte andej nga nuk e priste.

Skënderbeu në krye të grupimit kryesor, kur e pa se u zbulua, urdhëroi këmbësorin të shpejtonte hapin që të kompensohej koha e humbur, për shkak të alarmit që dha roja, pra t'u

hiqej armiqve çdo mundësi për organizim. Këmbësoria shqiptare ishte e pajisur një pjesë me dyfekë dhe pjesa tjetër me harqe. Largdhësia e këtyre armëve në atë periudhë arrinte nga 75-100 m. Pra ushtria shqiptare nuk e kishte arritur këtë largësi kur u dha ky urdhër. Skënderbeu mund të hynte në luftë edhe vetëm me kalorësit, por krahas asaj që do të përgjysmohej forca e grupimit, kalorësit do të mbeteshin të pambuluar nga zjarri i këmbësorisë, dyfekët dhe shigjetat.

Në çastin që grupimi kryesor u hodh mbi kampin armik, britma u lëshuan nga të gjithë, sipas fjalës që kishin bërë, dhe një buçitje doli nga borijet, me qëllim që edhe armikut... t'i kallnin tmerrin. Në këtë rast kemi të bëjmë me luftën psikologjike, e cila ishte studiuar mirë dhe ndikoi shumë në arritjen e fitores. Britmat, borijet dhe brirët shërbyen edhe për dy qëllime të tjera. E para, t'u jepej sinjali pritave në gryka, qafa e male, që të fillonin zhurmën me mjete të njëlojta, që osmanët të besonin se

ishin rrethuar nga të gjithë anët prej një ushtrie të madhe dhe e dyta, të shërbenin si sinjal për futjen në luftim edhe të dy grupimeve të tjera.

Goditja e befasishme e Skënderbeut

Sulmin e parë të Skënderbeut, siç njofton Barleti, e priti Hamzai, i cili i ndodhur në mbledhjen e këshillit vrapoi fluturimthi për te të vetët dhe po përpiquej t'i nxishte të gjithë për të rrëmbyer armët dhe për të patur kurajo të madhe për fitore. Ndërkohë Isa bej Evranosi nuk luajti nga vendi, derisa u radhit ushtria. Koha që ai humbi për të mbledhur forcat dhe për t'i radhitur ato në tri radhë, i mjaftoi Skënderbeut për të asgjësuar një pjesë të armiqve dhe për t'i detyruar të tjerët të merrnin arratinë. Kjo i dha mundësi Moisiut të afrohej e të ndiqte me vëmendje veprimet e Isa bej Evranosit. Megjithatë mendimi i Hamzait ishte i saktë nga ana taktike, ai nuk mundi ta realizonte atë për shkak të dy faktorëve që u përgatitën dhe u shfrytëzuan me mjeshtëri nga Skënderbeu. Nga detyra që iu vu grupimit të Moisiut del e qartë se sulmi duhej të bëhej pasi të godiste grupimi i Skënderbeut dha ta mbante komandantin osman të mbërthyer rreth çadrave të tij. Pjesa e armiqve që ishin shpërndarë në fushë dhe që u goditën nga grupimi i Gjok Stres Balshës, u asgjësuan ose vrapuan drejt kampit, ku pjesa më e madhe u zunë rob ose morën arratinë nga frika.

Ky veprim i Moisi Golemit e detyroi Isa beun të kthehej përsëri në kamp, pa pasur mundësi t'i shkonte në ndihmë Hamza Kastriotit. Me gjithë përpjekjet, Moisiu nuk ia arriti qëllimit që ta asgjësonte përfundimisht Isa beun. Prandaj Skënderbeu, pasi i dha arratinë Hamzait dhe urdhëroi kapjen e tij rob, në krye të 1.000 këmbësorëve dhe të pak kalorësve, sepse pjesa tjetër po vazhonte asgjësimin e armiqve që iknin, vrapoi në ndihmë të Moisiut. Ndihma e menjëhershme e Skënderbeut, si dhe përdorimi përsëri i dyfekëve nga këmbësoria e Moisiut, e dërrmuan fuqinë e kampit të Isa beut. Vetë Isai ua kishte mbathur këmbëve bashkë me të tjerët, ndonëse një pjesë e oficerëve kryesorë që e shoqëronin ranë rob në duart e shqiptarëve. Me shpartallimin përfundimtar të kampit dhe pas arratisjes së komandantit osman filloi ndjekja, asgjësimi dhe kapja rob e ushtarëve. Vetë Skënderbeu, në krye të një pjese forcash, e ndoqi këmba-këmbës Isa bej Evranosin. Rojet shqiptare të vendosura

në male, prita, borizanë, brirëtarë, popull, vranë ose kapën rob një pjesë të mirë të forcave armike, që kishin marrë arratinë të tmerruar e të shpartalluar. Kështu përfundoi një nga betejat më madhështore që ka zhvilluar populli shqiptar dhe ushtria e tij nën udhëheqjen e Gjergj Kastriotit - Skënderbeut. Beteja zgjati rreth 6 orë. Barleti thotë se ajo filloi kur dielli sapo kishte lënë mesin e qiellit dhe përfundoi kur bashkë me armikun që ishte shpartalluar, iku dhe vetë dita.

Iniciator për monumentin

Bijtë dhe bijat e Bulqizës kishin vite që i mundonte një shqetësim. Skënderbeu në luginën e Bulqizës kishte zhvilluar dy nga betejat më të rëndësishme dhe kishte fituar në vargun e betejave të tij. Ndaj dhe u mblodhën dhe e rrahën gjatë mendimin. Të gjithë ishin të një zëri për t'u hedhur në veprim e për të lartësuar Skënderbeun tek gurët e rrëzuar në fushë. Iniciator për vendosjen e monumentit u Asllan Daxha, si dhe me mbështetjen financiare të disa prej investitorëve po nga Bulqiza. Monument do të shërbejë për të kujtuar betejat epike që janë zhvilluar në Fushën e Vajkalit. Monumenti mori mbështetje të gjërë nga Bashkia e Bulqizës, studiues të historisë, shoqata atdhetare e Bulqizës, e plot qytetarë të tjerë. Përpjekje të mëdha bëri dhe ish ushtaraku, koloneli në rezervë, Hazi Keta, i cili ishte moderatori i këtij aktiviteti disamujor. Tashmë monumenti ka një vit që është përfunduar dhe çdo ditë ka vizitorë të shumë që ndalojnë në Rrugën e Arbrit dhe sodisin këtë veper...

Monumentit tek “Gurët e Skënderbeut”

Tashmë mendimi u bë realitet. Në Fushën e Vajkalit, tek “Gurët e Skënderbeut” në Bulqizë, u ngrit përmendorja e Skënderbeut, me një lartësi prej 3 m dhe gjerësi 2.5 m, vepër e realizuar nga skulptori bulqizak, Etmond Balja dhe e derdhur në beton nga Agli Sefa. Vepra përfaqësohte nga tre gurë ku në gurin qendror është figura e Skënderbeut, luftarak, me shikim të përqëndruar nga fusha e luftimit dhe me vetulla të ngrysura që përshpejton me fitore përfundimin e betejës. Në krah të Skënderbeut qëndrojnë qy gurë me shpatat e tij. Për betejën e Vajkalit është përgatitur përgatitur dokumentari historik për figurën e Skënderbeut, të realizuar nga Sami Curri dhe Geri Emiri.

Zbulohen detaje të reja:

NGA: DR.DORIAN KOÇI

Muzeologjia shqiptare është e varfër me sende personale të Ali pashë Tepelenës. Shumica e objekteve personale të tij gjenden jashtë Shqipërisë.

Ky numër i madh objektesh i shpërndarë në muzeume dhe dyqane antikuarësh tregon për rëndësinë që ka pasur figura e tij historike pavarësisht gjykimeve kontraverse rreth jetës, aktivitetit dhe rolit të tij në histori.

Një objekt origjinal i Ali pashë Tepelenës është një kobure brezi që gjendet në Turqi, në librarinë me antikuarë e harta të vjetra, Denizler Kitabevi, në rrugën Istiklal Caddesi, fare pranë sheshit Taksim.

Pistoleta është në gjendje shumë të mirë, e zbukuruar me argjend dhe me emrin e Ali Pashës të shkruar në osmanisht.

Ky është objekti i dytë personal që njohim nga armët e zjarrit të Ali Pashë Tepelenës.

Njëra armë, një pushkë e llojit karajfile gjendet në Muzeun e Ali Pashë Tepelenës në ishullin e liqenit të Janinës, dhe ka të shkruar në greqisht: Ali Pasha 1804.

Në tetor 2015, Muzeu i Ali Pashës në ishullin e Janinës, u pasurua me një pushkë origjinale të Ali Pashë Tepele- nës, e cila është e larë në ar.

Arma kishte qenë në zotërimin e një familje të vjetër fisnike nga Janina që në vitin 1930 ishte shpërngulur në Athinë.

Në fund të jetës, zotëria posedues që dëshiroi të mbetet anonim vendosi që t'ia dhuronte Muzeut të Ali Pashës, edhe pse për këtë objekt origjinal mund të kishte marrë oferta nga shumë muze të botës.

Arma e ekspozuar tashmë në muzeun e Ali Pashës në Janinë është e tipit karajfile.

Ndërsa arma që gjendet në librarinë e antikuarëve Denizler Kitabevi është e llojit kobure brezi e punuar me filigran, por nuk kemi të dhëna sesi ka përfunduar në duart e koleksionistëve turq.

Në disa prej tablove ku pasqyrohet Ali Pasha Tepelena e shikojmë me armë brezi, çka ishte në fakt një pjesë e veshjes zyrtare të tij.

Kështu p.sh e shikojmë në tablonë e njohur nga Luis Dypre, "Ali Pasha në gjueti në liqen", 1825, ku edhe pse është për gjueti në liqenin e Butrintit, ai mban në brez një kobure dhe një kamë, apo në litografinë e njohur sërish të vitit 1825 nga piktori francez i neoklasiçizmit, Jean Baptiste Mauz- zaise.

Përdorimi i osmanishtes në Pa- shallëkun e Janinës shtrihet kryesisht në administratë dhe në korrespondencën me Stambollin.

Një pjesë e madhe e dokumenta- cionit për Ali Pashë Tepelenën është në osmanisht dhe gjendet në Arkivin Qendror të Stambollit.

Gjuha e Aliut ishte shqipja dhe shumë dëshmitarë tregojnë se kur Aliu përdorte shqipen dhe turqishten për korrespondencën e tij personale, ai e shkruante me alfabetin grek, duke transkriptuar çdo lloj gjuhe që përdorte në alfabetin që njihje më mirë.

(Katherine Flemming. Bonaparti Mysliman.Tiranë. Dituria: 2002, faqe 88-89).Mbishkrimi në kobure mund të jetë gdhendur nga mjeshtra esnafë

shqiptarë të armëve të brezit pasi os- manishtja në disa qendra qytetare njihej dhe zotërohej mirë.

Ajo mësohej në mejtepet dhe me- dresetë që ishin hapur nga osmanët në qytetet shqiptare. Udhëtari osman Evlija Çelebi, në librin e vet "Udhëtimet" dëshmon për vitet 1660-1670 se në pothuajse çdo qytet të madh shqiptar ishin ngritur krahas institucioneve të kultit edhe biblioteka dhe medrese, në të cilat studionin gjuhën arabe, persishte dhe osmane si dhe mësim feje.

Koburja serme e Ali Pa- shë Tepelenës,përveçse rëndësisë së saj si objekt personal i Pashait Tepelenas,dëshmon edhe për zhvil- limin e zejes së prodhimit të armëve në Shqipëri.

Armët e brezit kanë qenë një traditë e konsoliduar në territoret shqiptare dhe ato bënin pjesë në armatimet personale të burrave shqiptarë.

Armatimi vetjak i luftëtarit shq- iptar ishte: pushka e gjatë (karajfilja), koburja, jatagani, vezmet, palcorja, thupra (harbia) dhe silahu (brez lëkure që shërbente për të mbajtur armët dhe pajimet), por edhe i çdo personi të armatosur në shek. XVII-XIX.

Koburja e Ali Pashës që gjendet në dyqanin antikuar të Turqisë duket se është e llojit kobure serme si ato që mbanin dhe suliotët.

Mbishkrimi i saj në osmanisht "Ali Pasha Tepedenli", por pa vit të përcak- tuar, jo si në rastin e pushkës karajfile, e bën të vështirë identifikimin se ku mund të jetë prodhuar.

Shqipëria në fakt ishte shumë e

pasur me punishte të ndryshme armësh të shtrira në të gjitha qendrat zejtare të vendit si Shkodër, Prizren, Dibër, Berat, Elbasan dhe Janinë.

Në Elbasan janë prodhuar armë zjarri që prej vitit 1670. Udhëtari turk,

Evlija Çelebi, në shënimet, që ka mba- jtur gjatë udhëtimeve të tij, thotë se, armët punoheshin me mjeshtëri dhe elegancë. Njoftime më të sakta gjejmë në një kodik të esnafit të kondakçinjve, sipas të cilit në Elbasan ka pasur rreth 18-20 dyqane armëtarësh.

Pranë tyre qenë dyqanet e argjen- darëve dhe të saraçëve.

Armët e zbukuruara me argjend kushtonin shtrenjtë dhe janë përdorur kryesisht nga shtresat e pasura.

Armët e brezit quheshin dhe kobure dhe emërtoheshin me emra të ndryshëm si calinë, kalemtushe, cubë, teke, eg- zalina etj.

Calina punohej në vend. Në Shq- ipërinë Veriore njihej me emrin calinë, celinë dhe gjarpënuše.

Quhej gjarpënuše për arsye të kokës së gjarpërit në fundin e dorezës.

Në Shqipërinë e Mesme, në Elbasan quhej verdhë, ndërsa në Tiranë quhej latune vendi. Calinat kanë qenë shumë të përhapura, sepse shiteshin lirë.

Kalemtusha ishte kobure që prod- hohej në vend. Quhej kalemtushe për arsye se ishte e zbukuruar hijshëm nga dora e argjendarit. Gjatësia e kobures ishte 27 cm.

Kokën e dorezës e kishte të rrum- bullakët. Kalemtushet shiteshin shtrenjtë, prandaj mund të bliheshin vetëm nga shtresat e pasura.

Cubja ose dunga ka qenë një lloj kobureje, që parapëlqehet nga të rinjtë.

Në Shkodër njihej me emrin cube, që do të thotë armë me tytë të shkurtër; ndërsa në Elbasan njihej me emrin dungë. Doreza e tyre ka qenë e rrrumbul- lakët si kokërr qepe.

Koburet e stolisura prej tyre quheshin lezhiane. Lezhianet dal- loheshin nga qafa e dorezës, e cila vinte më e shtrirë dhe kishte dy koka – njërën si kokë gjarpri dhe tjetrën, si kokërr arre.

Koburet serme punoheshin nga armëtarët dhe argjendarët shkodranë. Dorezën e kishin si kokë gjarpri, të veshur me pafta argjendi.

Ato qenë skalitur me motive bimore të stilizuara, në reliev. Tyta dhe çarku bëheshin prej hekuri.

Gjatësia e tyre arrinte rreth 59 cm, ndërsa kalibri 20 mm. Koburet serme qenë prodhim i viteve 1780-1800. Ato janë përdorur si armë brezi nga suljotët.

Teket punoheshin nga armëtarët e Tiranës. Ato hapeshin duke shtypur urëzën.

Ngrihet pjesa e prapme lart, ndërsa tyta ulej pak poshtë. Ato mbusheshin me një fishek. Në pjesën e sipërme të

tytës kishin thepin dhe shtjekëzën me prerje.

Dorezën e kishin prej druri dhe trupin me vija të thelluara. Gjatësia e tyre ishte 22 cm dhe kalibri 12 mm. Teket nuk qenë të zbukuruara.

Në rritjen e interesit për trashëgimi kulturore të Ali Pashë Tepelenës gjur- mimi dhe vlerësimi i kësaj trashëgimie si asaj që ndodhet brenda Shqipërisë por edhe asaj jashtë saj, krijon mundësitë për ta rivlerësuar jo vetëm periudhën historike por edhe traditën e pasur të artizanatit shqiptar.

Kjo traditë mund të rigjallërohet për tu shndërruar në një industri fitim- prurëse për qendrat e mëdha qytetare si Shkodra, Elbasani, Berati, Vlora e Gjirokastra por edhe për Delvinën, Libohovën dhe Tepelenën që ruajnë një pjesë të rëndësishme të trashëgimisë kulturore në monumente të epokës së Ali pashë Tepelenës.

MSC. MIMOZA GOLIKJA

Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s Jens Stoltenberg përshëndeti bashkëpunimin e forcuar midis BE-së dhe NATO-s përpara takimit me ministrat e Mbrojtjes të BE-së më 25 qershor 2018. Ai theksoi se do të nënshkruajë një Deklaratë të Re të përbashkët me Presidentët e Këshillit Evropian dhe Komisionin Evropian në Samitin e NATO-s, duke përcaktuar një vizion të përbashkët për bashkëpunimin e mëtejshëm. Ai shtoi se lëvizshmëria ushtarake është një fushë kyçe e bashkëpunimit NATO-BE. “Ne duhet të jemi në gjendje të lëvizim forcat shpejt në të gjithë Evropën, kur është e nevojshme”, tha ai duke vënë në dukje se NATO ka investuar dy miliardë euro në projekte që mbështesin lëvizjen ushtarake gjatë katër viteve të fundit. Duke ju drejtuar çështjes së zgjerimit, Sekretari i Përgjithshëm tha se priste që një ftesë për fillimin e bisedimeve të pranimit të drejtohet tek qeveria e Shkupit në Samitin e NATO-s.

NATO dhe BE, përpjekje të përbashkëta për forcimin e mbrojtjes

Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s, Stoltenberg dha një deklaratë për mediat përpara takimit të ministrave të Mbrojtjes të BE-së. “Këtë javë do të takohem me udhëheqësit e BE-së, shefat e shteteve dhe qeverive në Këshillin e BE-së dhe pastaj muajin tjetër, me Presidentin Juncker dhe Presidentin Tusk do të marrim pjesë në Samitin e NATO-s në Bruksel”, informoi në fillim të deklaratës për mediat Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s Stoltenberg. “Të gjitha këto takime tregojnë se ne po forcojmë bashkëpunimin midis BE-së dhe NATO-s”, tha ai.

Planifikimi i nënshkrimit të një Deklarate të Përbashkët, midis Presidentit Juncker, Presidentit Tusk dhe Sekretarit të Përgjithshëm Stoltenberg, në margjinat e Samitit të NATO-s muajin e ardhshëm, që do të përvijojë vizionin e forcimit më tej të bashkëpunimin midis dy organizatave, ishte informimi tjetër i Sekretarit të Përgjithshëm të NATO-s. “Ne do të mirëpresim përpjekjet për të forcuar përpjekjet e BE-së për mbrojtjen, por në të njëjtën kohë sigurisht theksojmë se këto përpjekje nuk konkurrojnë me NATO-n, por janë në fakt plotësuese ndaj NATO-s dhe mbrojtjes kolektive që NATO ofron”. Stoltenberg tha se bashkëpunimi NATO-BE do të përqendrohet në aspekte të ndryshme dhe se një fushë e cila është me rëndësi të veçantë është lëvizshmëria ushtarake. “Ne duhet të jemi në gjendje të lëvizim forcat shpejt në të gjithë Evropën, kur është e nevojshme dhe NATO po investon. Gjatë katër viteve të fundit kemi investuar dy miliardë euro në projekte të ndryshme infrastrukturore duke përfshirë përmirësimin e terminaleve të portit dhe pistave, kështu që tashmë kemi filluar, por unë e mirëpres për të bërë më shumë së bashku me BE-në”. Ndërkohë ai tha se i ka dërguar një letër Presidentit Juncker dhe Presidentit Tusk ku “i përmenda kërkesat për lëvizjet e pajisjeve të NATO-s në kohë krizash”. Stoltenberg tha se pret që Samiti i NATO-s muajin e ardhshëm

JENS STOLTENBERG

Rusia është fqinji ynë, Rusia ka për të qenë atje

të përqendrohet në Open Door/

Derën e Hapur të NATO-s. “Unë e mirëpres marrëveshjen midis Athinës dhe Shkupit për çështjen e emrit dhe pres dhe shpresoj që udhëheqësit e NATO-s në samit do të vendosin të fillojnë bisedimet e pranimit me IRJM-në dhe kjo do të rikonfirmojë edhe njëherë se dera e NATO-s është e hapur”.

Turqia është një aleat kyç për NATO-n

Pas përfundimit të deklaratës para takimit të ministrave të mbrojtjes të BE-së, Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s iu përgjigj pyetjeve të gazetarëve. Lidhur me sa i përket rezultateve të zgjedhjeve të Turqisë, se sa e besueshme është Turqia si një partner i NATO-s, “për shkak se po kthehet në një shtet autokratik dhe të drejtat e njeriut nuk merren parasysh”, Stoltenberg tha se epërgëzon Presidentin Erdogan për rizgjedhjen

e tij si president si dhe gjithashtu ai “përgëzon edhe popullin turk për pjesëmarrjen e lartë në zgjedhje”. “Turqia është një aleat kyç për NATO-n për shumë arsye, jo më pak për shkak të vendndodhjes së saj strategjike gjeografike, që kufizohet me Rusinë në Detin e Zi, por edhe Irakun dhe Sirinë në jug”, tha ai, por dhe për sfidën tjetër kundër terrorizmit. “Turqia ka qenë shumë e rëndësishme në luftën kundër Daesh, kundër terrorizmit. Ne kemi përdorur infrastrukturën, bazat, në përpjekjet për të luftuar terrorizmin, Daesh, ISIL, në Irak dhe Siri. NATO bazohet në disa vlera thelbësore, demokracia, sundimi i ligjit, liria individuale dhe personalisht i jap rëndësi të madhe këtyre vlerave dhe unë kam nënvizuar rëndësinë e këtyre vlerave në shumë kryeqytete të NATO-s, natyrisht edhe në Ankara, kur u takova me udhëheqësit turq atje”. Lidhur me intervenimin e Forcave të NATO-s Sekretari i Përgjithshëm tha se e

mirëpret këtë iniciativë, sepse tha ai kjo “mund të forcojë gatishmërinë e forcave tona, sepse ne kemi nevojë për gatishmëri më të lartë”. Kjo është pikërisht ajo që NATO po përqendrohet tani. “Ne do të marrim vendime në Samitin e NATO-s për të rritur më tej gatishmërinë e forcave të NATO-s me atë që ne e quajmë iniciativa Katër Tridhjeta. Do të thotë se ne jemi duke planifikuar të kemi 30 batalione, 30 skuadra ajrore dhe 30 grup luftarake të gatshme gati brenda 30 ditëve ose më pak. Kjo vjen në krye të faktit që tashmë kemi trefishuar madhësinë e Forcës së Reagimit të NATO-s, dhe ne kemi vendosur atë që ne e quajmë VJTF - një grup pune shumë i lartë i gatishmërisë”. Ai tha se e sheh këtë nismë të re si diçka që mund të plotësojë dhe të përforcojë punën që po vazhdon në NATO për të forcuar dhe rritur gatishmërinë e forcave të Aleancës.

Qasje e dyfishtë e NATO-s ndaj Rusisë, mbrojtje e fortë e kombinuar me dialog politik

Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s, Jens Stoltenberg deklaroi gjithashtu më 25 qershor para gazetarëve kur u pyet lidhur me takimin midis presidentit Trump dhe presidentit Putin, se ai do të jetë “një takim në përputhje me politikën e NATO-s”. Ai tha se qasja e dyfishtë e NATO-s ndaj Rusisë, është mbrojtje e fortë, mbrojtje e kombinuar me dialog politik. “Unë nuk jam në gjendje të konfirmoj takimin. Por ajo që mund të them është se një takim midis Presidentit Trump dhe Presidentit Putin do të jetë në përputhje me politikën e NATO-s. Për shkak se NATO beson në dialogun me Rusinë. Ne e kemi atë që e quajmë qasja e dyfishtë ndaj Rusisë – mbrojtje e fortë, mbrojtje e kombinuar me dialog politik. Rusia është fqinji ynë, Rusia ka për të qenë atje. Dhe ne duhet të flasim me Rusinë, pjesërisht për të përmirësuar marrëdhëniet tona me Rusinë, por edhe nëse nuk është e mundur të përmirësojmë marrëdhëniet në të ardhmen e afërt, është e

rëndësishme të menaxhojmë një marrëdhënie të vështirë me Rusinë”, tha ai, duke theksuar se kjo është e rëndësishme sidomos kur tensionet janë të larta. “Domethënë se kemi tensione më të larta, kemi më shumë prezencë ushtarake, ushtrime ushtarake më shumë pranë kufijve tanë. Ne duhet të sigurohemi që kjo të zhvillohet në një mënyrë që nuk rrezikon incidente apo aksidente dhe nëse ndodhin, të sigurohemi që ato nuk dalin jashtë kontrollit. Pra, kur tensionet janë të larta, është më e rëndësishme të kemi dialog. NATO ka qenë në gjendje të zhvillojë 7 takime të Këshillit NATO-Rusi, gjatë dy viteve të fundit. Për 2 vjet nuk ka pasur takime në Këshillin NATO-Rusi, nga viti 2014 deri në vitin 2016. Që atëherë kemi pasur 7 takime, duke iu drejtuar Ukrainës, uljes së rrezikut, transparencës ushtarake, informatave reciproke mbi ushtrimet. Pra, për mua, një takim midis presidentit Trump dhe presidentit Putin do të jetë vetëm pjesë e dialogut që zhvillohet midis aleatëve të NATO-s dhe NATO-s dhe Rusisë”.

Marrëveshje historike që ofron një mundësi historike

Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s, Jens Stoltenberg deklaroi para medias se pret nga liderët e shteteve të Aleancës, që në samitin e korrikut të marrin një vendim për fillim zyrtar të negociatave mbi anëtarësimin e plotë të Maqedonisë në NATO. “Vendimi do të merret nga krerët e shteteve dhe qeverive në Samitin tonë në korrik. Por unë pres dhe shpresoj që kryetarët e shteteve dhe qeverive të mund të bien dakord për të filluar bisedimet e pranimit. Pastaj sigurisht, do të jemi në gjendje ta ftojme ish Republikën Jugosllave të Maqedonisë për t’u bërë anëtare e plotë nëse marrëveshja është finalizuar dhe zbatuar plotësisht. Do të thotë që ne kemi nevojë për ratifikimin e plotë, por edhe një referendum, dhe një votim po në një referendum. Por, duke qenë se kjo ndodh, unë jam mjaft optimist. Pastaj mendoj se ekzistojnë dy vendime të ndara, qoftë të fillojnë bisedimet e pranimit me NATO dhe Bashkimin Evropian. Nuk është për mua të komentoj për atë që vendos Bashkimi Evropian, por jam mjaft optimist kur bëhet fjalë për NATO-n. Gjithashtu për shkak se ne kemi përsëritur përsëri dhe përsëri si NATO se ne do të ftojme ish Republikën Jugosllave të Maqedonisë për t’u bërë anëtare sapo çështja e emrit të zgjidhet”. Lidhur me rezervat midis vendeve anëtare të NATO-s ose nëse ekziston një rrezik i mundshëm që Maqedonia të mos ftohet për tu bërë pjesë e Aleancës, shefi i NATO-s tha se “Nëse ish Republika Jugosllave e Maqedonisë finalizon dhe zbaton marrëveshjen, gjithashtu me një votim po në referendum, atëherë NATO do ta ftojë shtetin të bëhet anëtar i plotë. Sepse kemi deklaruar shumë herë më parë. Kjo është një marrëveshje historike e cila ofron një mundësi historike për ish Republikën Jugosllave të Maqedonisë për t’u bërë anëtare e plotë e NATO-s. Dhe me të vërtetë kërkoj njerëzit e vendit të shfrytëzojnë këtë mundësi dhe të mbështesin marrëveshjen. Nëse marrëveshja nuk mbështetet, atëherë nuk mund të shoh se si mund të jetë e mundur në të ardhmen që të ftojë shtetin të bëhet anëtar. Pra, kjo është një mundësi e vetme që duhet të kapet. Dhe unë do të doja ta mirëpres vendin si anëtar i plotë i NATO-s, prandaj përkrah fuqimisht marrëveshjen”, tha Stoltenberg.

Agjencia e Mbështetjes dhe Prokurimit të NATO-s

NSPA punëson rreth 1,400 punonjës

Duke vizituar Luksemburgun më 25 qershor 2018, Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s Jens Stoltenberg vlerësoi Dukatin e Madh për angazhimin politik, ushtarak dhe financiar për Aleancën. Stoltenberg u takua me Kryeministrin Xavier Bettel dhe anëtarët e qeverisë së tij për të diskutuar Samitin e ardhshëm të NATO-s dhe rëndësinë e përpjekjeve të vazhdueshme drejt ndarjes më të drejtë të barrës brenda aleancës. Ai theksoi rolin e Luksemburgut si një aleat i vendosur që nga lindja e NATO-s. Vendi ka dhënë kontribute të rëndësishme për KFOR-in në Kosovë, angazhimin e NATO-s në Afganistan dhe Pratinë e Lartë të Forcave në Lituani. Përveç kësaj, Luksemburgu ka bërë investime të rëndësishme në aftësitë e teknologjisë së lartë, siç janë komunikimet satelitore, që përfitojnë nga NATO. Një nga kontributet e Luksemburgut në Aleancë është se po pret Agjencinë e Mbështetjes dhe Prokurimit të NATO-s (NSPA) në Capellen. Sekretari i Përgjithshëm vizitoi agjencinë, e cila më 25 qershor festoi 60 vjetorin e saj dhe 50 vjet që kur u shpërngul në Luksemburg. NSPA mbështet operacionet dhe misionet e NATO-s nëpërmjet mbështetjes bazë, infrastrukturës dhe shërbimeve të tjera logjistike për trupat. Agjencia ndihmon NATO-n dhe aleatët me përvetësimin e aftësive të reja të mëdha dhe si të tilla, ajo luan një rol kritik në evoluimin e vazhdueshëm të NATO-s.

NSPA e dedikuar për efikasitet

Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s, Stoltenberg në 50/60 vjetorin e Agjencisë së Mbështetjes dhe Prokurimit të NATO-s (NSPA), Capellen, Luksemburg, mbajti një fjalë para të pranishmëve. Ai tha se Agjencia e Mbështetjes dhe Prokurimit të NATO-s, feston dy momentet shumë të rëndësishme, 60 vjetorin e themelimit dhe 50 vjetorin që kur u themelua në Dukatin e Madh të Luksemburgut. “Unë e di që NSPA është e dedikuar për efikasitet”, tha ai, “kështu që unë dua t’ju lavdëroj për efikasitetin tuaj mbresëlënës, në festimin e të dy këtyre përvjetorëve të rëndësishëm në të njëjtën kohë. Dy përvjetorë për një çmim! Ky është një planifikim shumë i mirë përpara. Në emër të të gjithë familjes së NATO-s, dua të shpreh mirënjohjen tonë të thellë për Luksemburgun. Për mbështetjen tuaj të fortë për NSPA gjatë pesë dekadave të kaluara”.

Efikasiteti dhe përkushtimi i kësaj agjencie ka qenë instrumental gjatë viteve, për të ndihmuar NATO-n të përshtatet me ndryshimin e sfidave të sigurisë. “NATO është aleanca më e suksesshme në histori, sepse ne kemi qenë në gjendje të përshtatemi me ndryshimin e botës dhe kjo agjenci ka mbështetur dhe nxitur përshtatjen e NATO-s që nga themelimi juaj në vitin 1958 dhe ju jeni përshtatur në të njëjtën kohë. Ju filluat me vetëm dymbëdhjetë anëtarë të stafit dhe sot, NSPA punëson rreth 1,400 personel staf të përkushtuar”.

Sekretari i Përgjithshëm nënvizoi se gama e gjerë e shërbimeve dhe mbështetja e logjistikës me të vërtetë është mbresëlënëse. “Prioriteti juaj kryesor është të mbështesë operacionet dhe misionet e NATO-s. Ju fitoni, veproni dhe mbani gjithçka nga sistemet e plota të armëve. Për karburantet globale dhe shërbimet e porteve për flotën tonë dhe logjistikën ajrore, dhe shërbime

mbështetëse bazë, përfshirë ushqimin dhe municionet për trupat tona të vendosura në shumë vende të largëta”. Ai tha gjithashtu se agjencia mbështet përvetësimin e aftësive të mëdha të reja, përfshirjen e një flotë të re shumëkombëshe ajrore të karburantit ajror dhe municionit strategjik, Zhvillimin e Vëzhgimit dhe Kontrollit të Ardhshëm të Aleancës, “aftësia pasuese e avionëve tanë AWACS” dhe në të ardhmen e afërt, “menaxhimi i Dronit të ri të Mbikqyrjes së Tokës së Aleancës, i cili do t’u japë komandantëve tanë një “sy në qiell”, theksoi Stoltenberg.

“Ju gjithashtu keni qenë të angazhuar ngushtë në mbështetjen e katër grupeve tona luftarake në vendet baltike dhe Poloni. Prandaj duke luajtur një rol qendror në qëndrimin tonë të forcuar të mbrojtjes dhe parandalimit, ju gjithashtu luani një rol qendror në mbështetjen e vendeve tona partnere si Ukraina dhe Afganistani, në drejtimin e fondeve të mirëbesimit dhe ofrimin e ekspertëve teknikë. Pra, aktiviteti juaj është rritur gati pesëfish në dekadën e fundit. Qarkullimi juaj tani është mbresëlënës 4.8 BEUR. Ju gjithashtu e kuptoni rëndësinë e punës me të tjerët.

Ju po ndihmoni NATO-n të ndërtojë mar-

rëdhënie më të ngushta me Bashkimin Evropian. Një shembull është programi European/NATO i Flotës së Transportit Shumëkombësh dhe Shumëpërfshirës për një grup kombesh”, nënvizoi Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s.

“Dhe, ndërsa nisni gjysmën e dytë të shekullit tuaj në Luksemburg, do të vazhdoni të luani një rol të paçmuar në formësimin e së ardhmes së NATO-s. Në Samitin e NATO-s muajin e ardhshëm në Bruksel, ne do të marrim vendime kyçe për përshtatjen e NATO-s në vitet në vijim dhe do të keni një rol të drejtpërdrejtë për të na ndihmuar që të marrim vendimet e Samitit në veprime konkrete. Përfshirja e Iniciativës për Gatishmërinë dhe reforma të strukturës sonë të komandës, për të siguruar që ne kemi forcat e duhura në vendin e duhur në kohën e duhur. Mbështetja juaj është vendimtare në përmirësimin e logjistikës, lëvizshmërisë dhe gatishmërisë në të gjithë Aleancën”, tha Stoltenberg. Ai falënderoi profesionalizmin dhe përkushtimin e gjithë stafit të NSPA-së, “falënderoj për gjithçka që bëni për të mbështetur misionin tonë jetësor: Për të ruajtur paqen dhe mbrojtjen e sigurinë e rreth një miliardë qytetarëve tanë”.

ROSE GOTTEMOELLER

Konferenca e BE-së mbi “Klimën, Paqen dhe Sigurinë

Zëvendës Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s Rose Gottemoeller bëri të ditur më 22 qershor 2018, rëndësinë e bashkëpunimit dhe përshtatjes praktike në një konferencë të BE-së mbi “Klimën, Paqen dhe Sigurinë”. Duke marrë pjesë në një panel diskutimi mbi “Multilateralizmin e domosdoshëm”, Gottemoeller theksoi rëndësinë e lidhjeve midis vendeve dhe organizatave për të siguruar që mjetet e duhura të mbajnë sfidat e sotme dhe të nesërme.

Zëvendës Sekretari i Përgjithshëm dha shembuj të disa prej punëve që NATO po bën për të reduktuar konsumin e energjisë dhe për të rritur efikasitetin në operacionet në terren, duke përfshirë Ushtrimin e Mundshëm Logistik 2019, i cili do të zhvillohet në Poloni. Midis teknologjive të tjera, do të shfaqë çadra efikase për energji me panele fotovoltaike dhe drita LED, gjeneratorë atmosferikë që tërheqin lagështi nga ajri dhe kontrollues të mikro-gridave që optimizojnë rrjedhën e energjisë nga gjeneruesit e naftës, era dhe energjia diellore, duke kursyer karburant. Përmes ushtrimeve të tilla, NATO punon për të përmirësuar efikasitetin dhe efektivitetin. Gottemoeller theksoi se këto teknologji nuk janë të lidhura vetëm me ushtritë, por mund të përdoren edhe në kontekstet zhvillimore. Panelistët diskutuan gjithashtu fatkeqësitë lidhur me klimën dhe se si multilateralizmi mund të ndihmojë ata që përballen me pasojat. Qendra Euro-Atlantike për Bashkërendimin e Reagimit ndaj Fatkeqësive të NATO-s koordinon reagimet kombëtare ndaj katastrofave natyrore. E rëndësishmja, është se Qendra gjithashtu ndihmon në ndërtimin e kapaciteteve dhe ndërpërimit përmes ushtrimeve vjetore, gjatë të cilave anëtarët dhe partnerët e NATO-s praktikojnë përgjigjet ndaj llojeve të fatkeqësive natyrore që janë bërë gjithnjë e më të zakonshme. Stërvitja e këtij viti do të organizohet nga Serbia dhe do të zhvillohet në tetor. Duke folur për rëndësinë e bashkimit të palëve të shumta në këtë aktivitet, Gottemoeller shpjegoi se “ne vendosim theksin tonë në zhvillimin e ndërpërimit në mënyrë që vendet të mund të punojnë së bashku për të përballuar fatkeqësitë kur ndodhin”.

NJU JORK 20 QERSHOR 2018

Shkatërrohen 600.000 armë të lehta dhe 160 milionë municione

NATO mori pjesë në Konferencën e Tretë të Kombeve të Bashkuara për të shqyrtuar progresin e bërë në zbatimin e programit të veprimt për të parandaluar, luftuar dhe zhdukur tregtinë e paligjshme të armëve të vogla dhe të lehta në të gjitha aspektet e saj. Konferenca e përqendruar në luftën kundër tregtisë së paligjshme të armëve të vogla dhe të lehta u zhvillua në Nju Jork më 20 qershor 2018. Zëvendës Shefi i Seksionit të Kontrollit të Armëve dhe Koordinimit të Shtabit të NATO-s, Eirini Lemos-Maniati, vuri në dukje se gjatë viteve se NATO ka ndihmuar në shkatërrimin e mbi 600,000 armëve të vogla dhe të lehta dhe më shumë se 160 milionë municione. Standardet teknike të NATO-s gjithashtu shërbejnë si bazë për shumë praktika më të mira ndërkombëtare në kontrollin e armëve të vogla, armëve të lehta dhe municioneve, tha ajo. Fondi i Mirëbesimit i Partneritetit për Paqe të NATO-s mbi armët e vogla dhe të lehta aktualisht përfshin shtatë projekte me një buxhet prej mbi 40 milionë euro.

ENERGJIA AJRORE

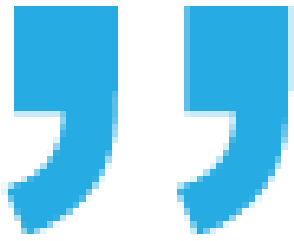
NATO zbulon strategjinë e re të përbashkët

Forcat ajrore të NATO-s duhet të jenë në gjendje të mbrojnë kundër konkurrentëve dhe të parashikojnë rolin gjithnjë e më rritje të aseteve kibernetike dhe hapësinore, sipas një strategjie të re të NATO-s për energjinë ajrore të lëshuar të martën më 26 qershor 2018. Ndërkohë që forca ajrore ka luajtur një rol qendror në menaxhimin e mbrojtjes kolektive dhe menaxhimin e krizave të NATO-s për dekada, strategjia është e para e këtij lloji që kur NATO u themelua në vitin 1949. “Për pothuajse 70 vjet, forca ajrore ka qenë një pjesë thelbësore e aftësive ushtarake të NATO-s. Duke e penguar Bashkimin Sovjetik gjatë Luftës së Ftohtë, me operacionet në Ballkan në vitet 1990 dhe me luftën kundër terrorizmit ndërkombëtar në shkretëtirat e Afganistanit, forca ajrore ka ndihmuar për të mbrojtur popullin tonë dhe për të arritur objektivat tona politike “, tha zëdhënësja e NATO-s Oana Lungescu. Ajo

shtoi se “Ndërsa ndërmarrim hapa për të rritur gatishmërinë e forcave të armatosura anembanë Aleancës, strategjia e re do të ndihmojë që forcat aleate të mbeten të standardit botëror, fleksibile dhe të gatshme për çdo rast të mundshëm”. Strategjia e re parashihet mjedisin e tanishëm dhe të ardhshëm të sigurisë në të cilin mund të veprojnë forcat ajrore aleate. Duke pranuar se dekadat e

operacioneve ajrore të pakontestueshme mund të afrohen, strategjia paralajmëron se sistemet moderne të mbrojtjes ajrore, lufta kibernetike dhe elektronike mund të ndikojnë operacionet ajrore të NATO-s. Dokumenti gjithashtu e bën rastin për forcat speciale, njësitë detare dhe kibernetike, për të mbështetur më mirë fuqinë ajrore me inteligjencë, duke synuar mbështetjen dhe vlerësimet post-sulm. Strategjia e NATO-s pohon se forcat ajrore aleate duhet të jenë në gjendje të luftojnë në të gjitha terrenet dhe mjediset, duke përfshirë hapësirën ajrore shumë të mbrojtur dhe të mbingarkuar. Ndërsa operacionet aktuale ajrore të NATO-s do të vazhdojnë, dokumenti ofron një plan për zhvillimin e doktrinave të fuqisë ajrore dhe aftësive të reja. Dokumenti i fundit i krahasueshëm, strategjia detare e Aleancës, u bë publike në vitin 2011.

Vizita zyrtare e gjeneral Gëzim Hazrollit ka vazhduar në Qendrën për Udhëheqje të Brendshme të Bundesverit në Koblenz, ku u prit nga Drejtori i Qendrës, gjeneral major Reinhardt Zudrop me të cilin biseduan mbi mundësitë dhe kapacitetet trajnuese që ofron kjo qendër për shkollimin dhe trajnimit e ushtarakëve por edhe për kapacitetet që ofron kjo Qendër për FSK-në dhe shkollimin e pjesëtarëve të saj.

GJERMANI-KOSOVË

Gjeneral Hazrolli vizitë zyrtare në Bundesver

Gjeneral major Gëzim Hazrolli, drejtor i Drejtorisë për Operacione në Ministrinë për Forcën e Sigurisë së Kosovës, me ftesë zyrtare nga 17-22.06.2018, ka qëndruar për vizitë në Forcat e Armatosura të Republikës Federale të Gjermanisë. Gjeneral Hazrolli është prituri nga gjeneral brigade Oliver Kohl, Komandant i Akademisë së Udhëheqësve në Hamburg. Gjatë vizitës në Akademinë e Udhëheqësve u bisedua për përvojat, praktikën dhe programet arsimore dhe zhvillimore të këtij institucioni si dhe mundësitë për zgjerimin e fushave të bashkëpunimit në të ardhmen që do të ishin në interes të shkollimit të pjesëtarëve të Forcës së Sigurisë së Kosovës.

Vizita zyrtare e gjeneral Gëzim Hazrollit ka vazhduar në Qendrën për Udhëheqje të Brendshme të Bundesverit në Koblenz, ku u prit nga Drejtori i Qendrës, gjeneral major Reinhardt Zudrop me të cilin biseduan mbi mundësitë dhe kapacitetet trajnuese që ofron kjo qendër për shkollimin dhe trajnimit e ushtarakëve por edhe për kapacitetet që ofron kjo Qendër për FSK-në dhe shkollimin e pjesëtarëve të saj.

Nga të dy qendrat gjeneral Hazrolli mori mbështetje për gatishmërinë e vazhdimin të bashkëpunimit dhe përkrahjes së FSK-së drejt avancimit

dhe ngritjes profesionale. Ministria për Forcën e Sigurisë së Kosovës, përkrahësit Forca e Sigurisë së Kosovës dhe Ministria e Mbrojtjes dhe Forcat e

Armatosura të Gjermanisë kanë marrëdhënie shumë të mira bilaterale si dhe aktivitetet vjetore në kuadër të këtij bashkëpunimi janë të shumta.

Akademia e Rreshter Majorëve në ShBA

Fetah Zejnullahu, Rreshter Majori i FSK-së diplomohet në El Paso

Rreshter Majori i Forcës së Sigurisë së Kosovës (FSK) Fetah Zejnullahu diplomoi në El Paso në Akademinë e Rreshter Majorëve në ShBA, duke treguar suksese të jashtëzakonshme si në nivelin akademik, po ashtu edhe në atë fizik. Rezultatet e përgjithshme akademike të rreshter major Zejnullahut ishin mbi 90%, kurse në aktivitetet fizike ishte i vetmi student ndërkombëtar që ne testin e fitnesit fizike arriti mbi 300%.

Zejnullahu gjatë shkollimit të tij një vjeçar në ShBA mori pjesë në tri gjysmë maratona vrapim, Bataan March 40 K, Harlbou Challange, Norwegian Foot March 30 K dhe shume aktivitetet tjera fizike e po ashtu edhe akademike. Gjithashtu Rreshter Major Fetah Zejnullahu përfundoi me sukses kursin Commandan Pre-Command Course, si dhe mori shume lëvdata dhe shpërblime si nga stafi akademike po ashtu edhe nga studentët amerikan. Në United States Army Sergeant Major Academy përfunduan studimet "Klasa 68" gjithsejtë 712 Nënoficer nga vende të ndryshme. FSK është përfaqësuar nga nënoficerë të saj në këtë Akademi që nga viti 2012.

Në kazermën "Skënderbeu" të Komandës së Doktrinës dhe Stërvitjes (KDS), të Forcës së Sigurisë së Kosovës në Ferizaj u zhvillua ceremonia e diplomimit të kadetëve „Gjenerata 2018“ të Qendrës për Studime Universitare të FSK-së. Pas diplomimit, me gradë nëntogeri u graduan gjithsejtë 11 oficerë të rinj të cilët me sukses mbaruan shkollimin katër vjeçar për udhëheqje në Qendrën për Studime Universitare dhe atë akademik në Universitetin Amerikan në Prishtinë. Në aktin e veçantë të diplomimit të kadetëve, morën pjesë: ministri i FSK-së, Rustem Berisha, zëvendës ministrat Burim Ramadani dhe Agim Çeku, komandanti i FSK-së, gjenerallejtënant Rrahman Rama, komandanti i Gardës Kombëtare të Ajovës së SHBA-ve, gjeneral major Timothy Orr, zëvendës komandanti i KFOR-it, gjeneral major Janos Csombok, drejtori i Ekipit Këshillues dhe Ndërlidhës i NATO-s për FSK, gjeneral brigade Ralf Hoffman, komandanti i Komandës së Forcave Tokësore (KFT), gjeneral brigade Enver Cikaqi, komandanti i Komandës së Doktrinës dhe Stërvitjes (KDS), gjeneral brigade Irfete Spahiu si dhe gjeneral e oficerë të FSK-së, KFOR-it, familjarë të kadetëve etj.

Pas pjesës ceremoniale, pritjes

QENDRA PËR STUDIME UNIVERSITARE E FSK-SË

FSK: Diplomohen kadetët "Gjenerata 2018"

së ministrit të FSK-së, Rustem Berisha, rreshtimit të kadetëve, intonimit të himnit shtetëror, fjalën e rastit e mbajti ministri Berisha i cili me këtë rast, para të pranishmëve tha se sot është ditë e veçantë për FSK-në, por edhe për atë si ministër sepse, në këtë ceremoni po diplomojnë dhe po gradohen 11 kadetë të „Gjeneratës 2018“ të QSU-së të FSK-së. Në vazhdim ministri Berisha tha: „Gjatë kësaj periudhe 4 vjeçare ju keni kaluar nëpër sfida të shumta të cilat falë punës, angazhimit dhe vendosmërisë ju keni përfunduar me sukses dhe nga sot po gradoheni me gradën e nëntogërit. Gradimi i juaj në oficer të FSK-së po bëhet në një fazë shumë të rëndësishme të zhvillimit të

FSK-së, kur edhe pritët që kjo Forcë të avancojë kapacitetet operacionale dhe ta ndryshoj misionin e saj. Ky standard i arritur është një shembull i qartë i zhvillimit dhe progresit që po e bënë FSK-ja me profesionalizëm dhe në arritje të standardeve më të larta ushtarake të NATO-së.“

Në fund të fjalës së tij, ministri Rustem Berisha iu drejtua kadetëve; „Të dashur kadet, nuk ka mision më të shenjtë sesa kontributi për vlerat e lirisë dhe sigurisë andaj ju dëshiroj suksese në këtë rrugëtim, po ashtu një falënderim i veçantë edhe për familjet e juaja të cilat ju kanë qëndruar dhe mbështetur në vazhdimësi“. Ndërsa, komandanti i Komandës së Doktrinës dhe Stërvitjes, gjeneral brigade Irfete Spahiu, foli mbi detyrat, rolin dhe rëndësinë e oficerëve në institucionin tonë, me ç'rast tha: „Të jesh oficer është detyrë jo e lehtë, që përkon me shumë sfida dhe përgjegjësi. Dhe sa më lartë që shkoni në karrierë, privilegjet tuaja rriten por njëherit edhe përgjegjësitë dhe detyrat tuaja shumëfishohen. Jo më kot thuhet që një

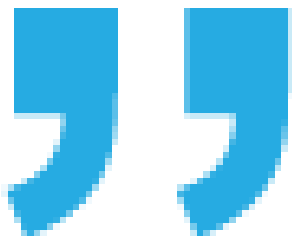
lider duhet të jetë, të dijë dhe të bëjë. Të jetë me vlera ushtarake dhe attribute mentale, fizike e emocionale; të dijë aftësitë ndër-personale, konceptuale, teknike dhe taktike, si dhe të bëjë influencimin, drejtimin dhe përmirësimin e vartësve të vet. Prandaj, juve kadetë të nderuar, ky betim jo vetëm që do të ju ngarkoj me përgjegjësi, por do të ju jep forcë dhe vullnet për ta realizuar ëndrrën tuaj“.

Në fund të fjalës së saj, gjeneral Spahiu theksoi: „I nderuar gjeneral Rama, unë ju garantoj se QSU dhe KDS do të vazhdojnë me përkushtim të reformojnë dhe avancojnë programet, të rrisin kualitetin dhe standardin e mësim-dhënies dhe mësim-nxënies, me qëllim që të nxjerrin oficer të përgatitur, të motivuar dhe profesional. QSU ishte dhe vazhdon të mbetet institucioni edukativo-arsimor kredibil ngase gjatë këtyre viteve, ajo ka dëshmuar gatishmërinë, përkushtimin dhe disiplinën për të përmbushur misionin e saj. Nga kjo qendër kanë dalë shumë oficerë të rinj, të cilët tashmë janë pjesë e çdo angazhimi dhe njësie të suksesshme,

shkollimi i të cilëve është bërë sipas standardeve të NATO-së.“

Gjatë ceremonisë, diplomat për të sapo diplomuarit i ndanë: ministri Rustem Berisha, gjeneral major Timothy Orr, gjenerallejtënant Rrahman Rama, gjeneral brigade Irfete Spahiu dhe komandanti i Qendrës për Studime Universitare të FSK-së, kapiten Vegim Krelani.

Prej 11 kadetëve të sapo diplomuar ishte edhe kadeti Premtim Shaqiri, prej sot nëntoger në FSK, i cili u dekorua me „Medalje“ për rezultate të larta në përvetësimin e programit akademik, si dhe u graduan me gradën nëntoger edhe: Klevis Elezaj, Bajram Geci, Defrim Kurti, Kreshnik Dreshaj, Valdrin Pollomi, Arlind Osmani, Meriton Haxholli, Erblin Çoçaj, Shkelqim Raci dhe Argjend Lokaj. Nga sot Forcës së Sigurisë së Kosovës iu shtuan edhe 11 oficerë të rinj të cilët shërbimin do ta fillojnë me gradën nëntoger dhe se do të sistemohen në detyrat e punës, në të gjitha njësitë e FSK-së.

Dy vendet kanë bashkëpunim intensiv dypalësh në mbrojtje. Norvegjia është një nga mbështetësit më të mëdhenj të Qendrës Rajonale për Marrëdhënie me Publikun, e cila është gjithashtu një qendër partnere e NATO-s dhe vazhdon të mbështesë Forcat e Mjekësisë Ballkanike, një organizatë rajonale me seli në Shkup.

Shekerinska në Oslo

Norvegjia mbështet anëtarësimin e Maqedonisë në NATO

Norvegjia mbështet fuqishëm anëtarësimin e Maqedonisë në NATO. Konfirmimi i mbështetjes së qartë është edhe vendimi me të cilin qeveria norvegjeze mbështeti ftesën për Maqedoninë për anëtarësim në NATO. Kjo u tha në takimin e dates 27 qershor të ministrave të Mbrojtjes të Maqedonisë, Radmilla Shekerinska dhe Norvegjisë, Frank Bake-Jensen, në takimin në Oslo. U bënë vendime të guximshme duke hapur rrugën që Maqedonia të merrte ftesën e shumëpritur dhe të merituar për anëtarësim në Aleancë, konkluduan ministrat.

„Kishte nevojë për vizion dhe leadership për të zgjidhur mosmarrëveshjen e gjatë me Greqinë. Kjo zgjidhje është gjithashtu një hap strategjik për të dy vendet. Ballkani ka treguar se jo vetëm që nuk shkakton probleme, por mund të jetë gjithashtu një model për zgjidhjen e problemeve dhe sfidave evropiane. Kjo nuk mund të thuhet shumë shpesh. Tani Maqedonia pret një valorizim të fuqishëm të gjithçkaje që është bërë, përmes ftesës për anëtarësim në Aleancë dhe nisjes së negociatave me Bashkimin Evropian”, tha ministrja Shekerinska në takim.

Ministrja theksoi se lëvizja e proceseve të integritetit euro-atlantik për Maqedoninë do të thotë forcimi i stabilitetit, sigurisë dhe prosperitetit të të gjithë Ballkanit, gjë që është parakusht për një Evropë të sigurt. Shekerinska shtoi se qeveria mbetet e palëkundur në realizimin e reformave të brendshme, sundimin e ligjit, demokracisë dhe lirinë e medias.

„Norvegjia përshëndet zhvillimet pozitive lidhur me kontestin e emrit midis

Maqedonisë dhe Greqisë”, tha ministri Frank Bake Jensen.

„Kjo është një shtysë për transformimin dhe stabilitetin për të gjithë rajonin. Mbështetja jonë për anëtarësimin e Maqedonisë në NATO është e qartë,” tha Jensen dhe e informoi ministrin se në Samitin e ardhshëm të NATO-s në Bruksel, Norvegjia do t’i përgjigjet pozitivisht ftesës për pranimin e Maqedonisë në Aleancë, e cila do të mbështetet nga vendimi për të mbështetur Maqedoninë që qeveria norvegjeze e miratoi javën e kaluar. Dy vendet kanë bashkëpunim intensiv dypalësh në mbrojtje. Norvegjia është një nga mbështetësit më të mëdhenj të Qendrës Rajonale për Marrëdhënie

me Publikun, e cila është gjithashtu një qendër partnere e NATO-s dhe vazhdon të mbështesë Forcat e Mjekësisë Ballkanike, një organizatë rajonale me seli në Shkup. Gjatë vizitës, ministrja u takua me Sekretarin e Shtetit të Qeverisë Norvegjeze Ingwil Nes Stubb, Sekretarin e Shtetit pranë Ministrisë së Punëve të Jashtme Audin Halvorsen dhe kryetarin e Komisionit Parlamentar për Punë të Jashtme dhe Mbrojtje, Aniken Huitfeld. Në takimet ministrja u ndal në zhvillimin jashtëzakonisht pozitiv të marrëdhënieve në Maqedoni, angazhimin për demokratizimin e shoqërisë dhe qasjen pragmatike për zgjidhjen e çështjeve të hapura midis fqinjëve.

SHEKERINSKA LETËR KOLEGËVE TË NATO-S

Kërkohet mbështetje për anëtarësimin në NATO

Pas arritjes së marrëveshjes me Greqinë, ministrja e mbrojtjes Radmilla Shekerinska u dërgoi një letër ministrave të mbrojtjes të 29 vendeve anëtare të NATO-s, në të cilën ajo kërkoi mbështetje për Maqedoninë në Samitin e Aleancës në korrik për të marrë një ftesë për anëtarësim në NATO. Me disa prej tyre, Shekerinska gjithashtu kishte biseda telefonike ku ajo pranoi urimet për marrëveshjen e arritur dhe u shpreh mbështetje për anëtarësimin e Maqedonisë në NATO.

Në letër drejtuar homologëve të saj në Aleancë, Shekerinska thotë: „Ju shkruaj pas arritjes së një marrëveshje historike për mosmarrëveshjen e emrit me Greqinë. Kjo pengesë për integrimin tonë euroatlantik është mënjanuar. Kërkoj mbështetjen tuaj për Maqedoninë që të marrë ftesën për anëtarësim të plotë në NATO në Samitin e ardhshëm. Duhej guxim, leadership dhe diplomaci për të arritur këtë qëllim – nga të dyja anët. Njerëzit tanë janë të bashkuar dhe të padyshimtë në dëshirën për

t’u bërë pjesë e NATO-s dhe BE-së, me mbështetjen e qëndrueshme të më shumë se 75% të qytetarëve tanë,” shkruan ministrja.

Hyrja e Maqedonisë në NATO do të konsolidojë demokracinë në rajon, do të forcojë stabilitetin dhe sigurinë në rajon dhe do të japë një shembull pozitiv për Ballkanin Perëndimor, shkruhet në letër. Ministrja kujtoi se Maqedonia ka bërë hapa të mëdha në përputhje me rekomandimet e Samitit të NATO-s në Varshavë në përmirësimin e marrëdhënieve të mira fqinjësore dhe ndëretnike në sundimin e ligjit, lirinë e medias, zgjedhjet e besueshme dhe pavarësinë e gjyqësorit. Puna në këto reforma do të vazhdojë, thotë Shekerinska. Si shembull i promovimit të marrëdhënieve të mira fqinjësore, ministrja vuri në dukje tejkalimin e dalimeve dhe partneritetit me Bullgarinë dhe shtoi: „Kjo qasje u përsërit në zgjidhjen e mosmarrëveshjes me Greqinë dhe ne jemi të bindur se partneriteti ynë me Athinën do të thellohet në vitet e ardhshme”. Si argument shtesë për gatishmërinë për anëtarësim në NATO, në letër Sheker-

inska theksoi edhe rritjen e buxhetit të mbrojtjes dhe vendimin për ta rritur atë më tej në 2% të PBV-së deri në vitin 2024, përfundimin e Rishikimit Strategjik të Mbrojtjes sipas standardeve të NATO-s, si dhe pjesëmarrjen e trupave tonë në misionet e NATO-s. „Tani kemi nevojë për mbështetjen tuaj më shumë se kurrë. Në përputhje me vendimin e Samitit të Bukureshtit të vitit 2008, tani që është arritur një zgjidhje e pranueshme reciprokisht për mosmarrëveshjen e emrit, ne presim një ftesë për anëtarësim në NATO,” shkruan Shekerinska. Ministrja e mbrojtjes Radmilla Shekerinska foli me ministrin e mbrojtjes gjermane Ursula Von Der Leyen me Ministrin italian të mbrojtjes Elizabeta Trenta dhe homologun e saj rumun Mihai Viorel Fifi, të cilët shprehën mbështetjen e tyre për ftesën e Maqedonisë në Samitin e korrikut në Bruksel për anëtarësim në NATO. Më herët këtë javë, ministrja bëri telefonata me ministrat e mbrojtjes të Sllovenisë, Kroacisë, Bullgarisë dhe Malit të Zi, të cilët përcollën në njëtiin mesazh.

Qendra e Trajnimit “Pepelishtë” -Negotinë

Projekti ndërkombëtar për arsim, 120 kandidatë nga 10 vende

Më shumë se 120 kadetë dhe studentë nga dhjetë vende, anëtare të NATO-s dhe fqinjë nga deri më 6 korrik do të marrin pjesë në projektin ndërkombëtar për arsim të lartë mbrojtës të Akademisë Ushtarake “Kampusi Veror Campus 2018”. Në hapjen e kampusit në Qendrën e Trajnimit “Pepelishtë” (Negotinë), zëvendësimintri i mbrojtjes Bekim Makusti theksoi se ky është një projekt me të cilin Republika e Maqedonisë demonstroi një angazhim të fuqishëm në procesin e ndërtimit të kapaciteteve për t’u marrë me sfidat e reja të sigurisë. „Qëllimi i kampusit të këtij viti është që të sjellë kompleksitetin e sfidave të ardhshme në ndërtimin e paqes në operacionet pas konfliktit më pranë atyre që do të jenë paqeruajtës të ardhshëm, si dhe përfaqësues të ardhshëm politik civilë dhe udhëheqës të vendeve të NATO-s. Kjo është një mundësi unike për të gjithë pjesëmarrësit që të njihen me njëri-tjetrin dhe të punojnë së bashku për të gjetur zgjidhje për të gjitha sfidat në procesin e ndërtimit të paqes dhe sigurisë pas konfliktit”, tha Makusti.

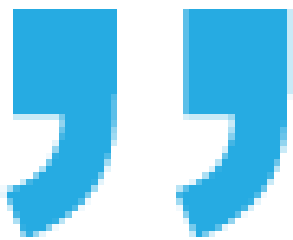
Zëvendësimintri shtoi se Kampusi është një shembull i shkëlqyer i bashkëpunimit dhe partneritetit ndërkombëtar mes vendeve të rajonit dhe më gjerë, vendeve që janë partnerë të gjatë të angazhuar për ndërtimin e stafit cilësor.

Maksuti u porosi oficerët e ardhshëm të jenë plotësisht të angazhuar në marrjen e detyrës dhe aftësive të reja, sepse ato, së bashku me kreativitetin, guximin, integritetin dhe etikën, gjithashtu nevojiten në forcat e armatosura kombëtare dhe organizatat dhe operacionet ndërkombëtare. Kampusi Veror këtë vit ndryshon nga viti i kaluar nga fokusi më i madh i zhvillimit akademik të pjesëmarrësve të lidhur me operacionet pas konfliktit. Kampusi do të realizohet në Qendrën e Trajnimit Pepelishtë dhe në Poligonin Usharak “Krivolak” me lektorë nga Akademia Ushtarake në Maqedoni, por edhe nga Mbretëria e Bashkuar dhe Gjermania.

Shtëpia e Armatës, e hapur për ish-ushtarakët

Ministrja e Mbrojtjes, Radmilla Shekerinska dhe presidenti i Shoqatës së luftëtarëve të Luftës Nacional Çlirimtare, dr. Nikolla Stojanovski nënshkruan marrëveshjen përmes së cilës Shoqatës i lëshojnë hapësira në Shtëpinë e ARM-së, për dhjetë vite dhe pa kompensim. „Me këtë akt po përpigemi të korrigjojmë një padrejtësi të gjatë në vendin tonë, në të cilën ata që e kapën dhe e ushqyen me gjak, me djersë dhe me shumë vështirësi lirinë e vendit tonë, mbetën në rrugë. Kjo është arsyeja pse qeveria mori vendimin për të siguruar hapësirat dhe jemi të bindur se në të ardhmen kjo marrëdhënie do të forcohet më tej midis institucioneve shtetërore, organeve shtetërore dhe Shoqatës së Luftëtarëve,” tha ministrja.

Shekerinska shtoi se në këtë moment qytetarët e Maqedonisë kanë nevojë për heroizmin e luftëtarëve, idealet e tyre duhet të ndikojnë në marrjen e vendimeve tona. „Sot lufta nuk ka të bëjë me lirinë dhe pavarësinë, sot lufta e këtij brezi është që Republika e Maqedonisë të jetë e lirë, e begatë dhe stabile. Nëse dikur ishim pjesë e botës antifashiste, sot duhet të jemi pjesë e aleancës së BE-së dhe NATO-s,” tha ministrja e mbrojtjes. Presidenti i Shoqatës, Stojanovski, falënderoi për hapësirat e siguruara, në të cilat, ata thanë, se do të mund të zhvillojnë punën dhe të vazhdojnë aktivitetet e tyre në ndërtimin e shtetit, veçanërisht në këto momente më të rëndësishme „Bashkëpunimi me ushtrinë deri më tani ka qenë i mirë, ne do të vazhdojmë ta bëjmë këtë dhe ne e vlerësojmë veçanërisht faktin se ministria na ka mundësuar që të kemi hapësira në Shtëpinë e Armatës ku ne do të jemi në gjendje të vazhdojmë të punojmë me të gjitha organizatat shtetërore dhe jedomos me të gjitha bordet komunale dhe me fqinjët tanë se bashkëpunimi në këtë linjë të luftëtarëve është shumë e rëndësishme”, tha Stojanovski.

Në një artikull në gazetën “Kapital” komentohet se cikli i rritjes së industrisë së armëve tashmë ka mbaruar. Gazeta komenton se në parim biznesi i uzinave ushtarake është ciklik dhe varret nga situata politike në botë – kryesisht nga ajo në shtetet, të cilat tradicionalisht janë klientë të kompanive të specializuara bullgare.

INDUSTRIA USHTARAKE

Rënie në sektorin e prodhimit të armëve

Ditët e fundit në shtyp lexojmë se raportet e uzinave ushtarake shtetërore tregojnë ulje të konsiderueshme të shitjeve të tyre gjatë tremujorit të parë të 2018-ës. Në sfondin e rezultateve për të njëjtën periudhë të vitit 2017 informacionet bëjnë më tepër përshypje. Atëherë sipërmarrjet ushtarake shtetërore përmirësonin edhe më shumë rezultatet e tyre të larta financiare, punësonin më shumë njerëz në prodhim. Dhe kjo ishte për shkak të konflikteve luftarake në botë dhe proceseve të riarmatosjes në rajone të ndjeshme si Lindja e Mesme, India, Afrika Veriore, ku industria jonë e armëve ka pozita të favorshme.

Firmat private në këtë sferë akoma nuk kanë botuar raportet e tyre, por sipas analizatorëve kompanitë shtetërore nuk përbëjnë një përjashtim dhe bëhet fjalë për tendencë për tërë sektorin. Në një artikull në gazetën “Kapital” komentohet se cikli i rritjes së industrisë së armëve tashmë ka mbaruar. Gazeta komenton se në parim biznesi i uzinave ushtarake është ciklik dhe varret nga situata politike në botë – kryesisht nga ajo në shtetet, të cilat tradicionalisht janë klientë të kompanive të specializuara bullgare. Pikërisht në sajë të konflikteve në rajone të tilla industria bullgare e armëve fitoi pozita të mira dhe ato siguruan ambient të favorshëm për punën e tyre në vazhdim të disa viteve. Por tani tendencat janë në cikël rënës. Tashmë gjysmë vit kontratat e porositve në eksport shënojnë ulje. Për tremujorin e parë të vitit 2018 ulja në të ardhurat e kompanisë “Uzinat e Makinëndërtimit të Vazovit” është e madhe – gati 23-herësh. Rezultatet vjetore të unazës së qytetit Sopot, ku punojnë 4 500 veta gjithashtu tregojnë rënie, pavarësisht se atje ritmi është më i matur. Kompania tregtare “Kintex” raporton për uljen e të ardhurave të saj pak më se ¼ dhe për uljen e fitimit 8%. Në disa uzina, ndër të cilat është firma private “Arsenal” tashmë shkurtrojnë numrin e punonjësve të. Sipërmarrje të tjera tani për tani reduktojnë stafin e tyre në “mënyrë të natyrshme” (nuk punësojnë persona të rinj në vendin e atyre që dalin në pension ose lënë vendin e punës).

Në këtë situatë vetëm uzina “Avionams” për riparimin e teknikës së avionit në qytetin e Plovdivit përbën përjashtim. Dhe kjo është në sajë të kontratës së saj me NATO për riparimin e helikopterëve me vlerë 160 mln. dollarë. Për tremujorin e parë të vitit 2018 shoqata ka të ardhura 11% më të larta dhe realizon fitim. Akoma më të mira ishin rezultatet e saj për vitin 2017

Hapet dritë jeshile për modernizimin e flotës

Qeveria vendosi t'i propozojë Parlamentit që të pranojë projektin e aktualizuar për shpenzime investimi “Blerja e anijes modulare shumëfunksionale patrullimi për Flotën Ushtarake Detare”.

Projekti fillestar i investimit ishte për blerjen e 2 anijeve të tilla me vlerë të prognozuar 820 mln. leva (410 mln. euro). Varianti i aktualizuar parashikon që vlera maksimale e parashikuar të jetë 984 mln. leva (492 mln. euro). Përveç furnizimit të dy anijeve për patrullim, çmimi përfshin dhe furnizimin e pjesëve të këmbimit, trajnimin e ekuipazheve dhe mirëmbajtjen e integruar logjistike për një periudhë prej 3 vitesh.

ALEKSANDËR ALEKSANDROV:

“Ne kozmonautët jemi më të ndryshëm nga të tjerët”

NGA DIANA CANKOVA

Akademia Bullgare e Shkencave shënon përvjetorin e 30-të të fluturimit të kozmonautit të dytë bullgar Aleksandër Aleksandrov me një ekspozitë me aparate origjinale, me të cilat u zhvilluan eksperimentet në Stacionin Orbital “Mir”, skafandrin dhe kostumin e kozmonautit, fotografi, materiale shkencore dhe video.

Më 7 qershor të vitit 1988 nga Kozmodromi Bajkonur nisi fluturimin Anija Kozmike “Sojuz TM-5” me ekuipazh bullgarin Aleksandër Aleksandrov dhe rusët Anatolij Solovjov dhe Viktor Savinih. Një kilometër e gjysmë larg Kompleksit Orbital “Mir”, me të cilin duhej të ngjiteshin, kozmonautët qëndruan para rrezikut që para kohe të kthehen në Tokë.

“Kjo ndodhi kur ra antena për ngjitje dhe informacioni të cilin e morëm në ekran u zhduk – kujton kozmonauti Aleksandër Aleksandrov. – Instruksioni ishte të kthehemi, por ne ndërmorëm ngjitje të rrezikshme, sepse një mospjesë i dytë do të ishte një disfatë për Bullgarinë. Kjo për arsye se fluturimi i kozmonautit të parë Georgi Ivanov në vitin 1979 u ndërpre para ngjitjes me stacionin për shkak të problemit teknik. Prandaj që kur ishim në Tokë vendosëm të bëjmë gjithçka të mundshme për të ngjitur dhe në të vërtetë arritëm ta bëjmë.”

Pothuajse si çdo fëmijë bullgar në mesin e shekullit të kaluar Aleksandër Aleksandrov ëndërronte të bëhej kozmonaut. E zgjodhi profesionin e pilotit dhe u përfshi në zgjedhjen e kozmonautit të parë bullgar. Megjithatë ishte i përgatitur shumë mirë, më 10 prill të vitit 1979

fluturimin e realizoi kozmonauti tjetër bullgar Georgi Ivanov, ndërsa Aleksandër Aleksandrov mbeti dublues i tij. Mirëpo, nëntë vjet më vonë ai më në fund arriti të realizojë ëndërrën fëmijërore.

Vallë, a është e mundshme që të përfytyrojmë se çfarë është të fluturosh në mungesën e gravitetit? Njeriu nuk mund ta përfytyrojë se çfarë është kjo përderisa nuk e përjeton vet – përgjigjet kozmonauti. – Para kohe mendohej, se rrymat meteorite, pjesëzat e rënda ndër-galaktike dhe rrezatimi do të jenë armiku kryesor për përvetësimin e Kozmosit, përderisa mungesa e gravitetit është një gjendje e mrekullueshme, në

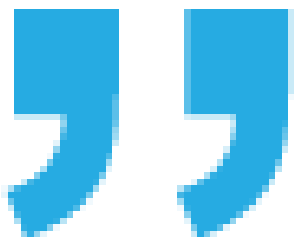
të cilën njeriu fluturon në hapësirë si një zog. Mirëpo, doli që pikërisht kjo mungesë nuk lejon, që secili të fluturojë në Kozmos për shkak të shumë faktorëve të dëmshëm, të cilët ndikojnë mbi organizmin njerëzor.”

Gjatë fluturimit ekuipazhi zbatoi me sukses programin shkencor “Shipka” dhe realizoi 56 eksperimente.

“Atë, të cilën e arritëm është unike për kohën, sepse për herë të parë arritëm të kompjuterizojmë të gjitha eksperimentet – tregon Aleksandër Aleksandrov. – Njeri prej tyre kishte të bëjë me gjymin. Amerikanët u përpoqën që të parë ta realizojnë, por kozmonautin e tyre nuk e zuri gjymi. E dimë se gjymi është faktori kryesor i cili rivendos organizmin. Prandaj ne realizuam eksperimentin një muaj para fluturimit, gjatë fluturimit dhe një muaj pas tij. Kështu vërtetuam, se kozmonauti mund të rivendoset në Kozmos. Thënë me fjalë të tjera edhe aty ekziston gjymi i thellë, gjymi i lehtë dhe gjymi para zgjimit. Kjo tregon, se mund të realizohen fluturime deri te planetë dhe galaktika të tjera. Kështu mund të themi se kemi një kontribut për fluturimet ndërkombëtare kozmike.”

“Çdo fluturim na ndryshon, sepse shikojmë se jemi një grimcë pluhuri në Univers – mendon Aleksandër Aleksandrov. – Prandaj e konsiderojmë si të padenjë shfaqjen e urrejtjes, karrierizmit, zilisë të cilët ekzistojnë në Tokë. Është disi qesharake të hasim njerëz të tillë. Sikur ne kozmonautët jemi një grup tjetër më të ndryshëm njerëzish.”

Horizonti i fëmijëve të sotëm është më i gjerë – ata jo vetëm që dëshirojnë të fluturojnë në Kozmos, por edhe të kolonizojnë planetët. Vallë, a do të kenë shansin ta bëjnë këtë nën flamurin bullgar? “Që të ketë perspektivë është e domosdoshme të ketë shtet, ekonomi, bujqësi, zhvillim. Dhe pasi kjo bëhet atëherë do të fluturojë edhe kozmonauti i tretë bullgar”, thekson Aleksandër Aleksandrov.

Shtetet e Bashkuara, si partneri kryesor strategjik i vendit, japin mbështetje të shkëlqyer për Ministrinë e Mbrojtjes dhe të Ushtrisë së Malit të Zi, sidomos në fushën e arsimit dhe trajnimit, modernizimin e ushtrisë, duke arritur nivelin e nevojshëm të ndërveprimit dhe përmbushjen e objektivave të kapacitetit aktual.

BASHKËPUNIM

SHBA mbështet Ushtrinë e Malit të Zi

Boskovic pret përfaqësuesit e sapoemëruar të Zyrës së Bashkëpunimit për Mbrojtjen e Shteteve të Bashkuara

Ministri i Mbrojtjes Predrag Boskovic u takua me përfaqësuesit e sapoemëruar të Zyrës për Bashkëpunim të Mbrojtjes (ODC). Kreu i ri i Zyrës së Lejtnant Komandanti Henri Filip (Philip Henry), një oficer ndërlidhës për bashkëpunim bilateral me Gardën Kombëtare të shtetit të Maine, kapitenit Brian McClellan (Brian McClellan).

Boskovic theksoi rëndësinë e bashkëpunimit të përditshëm të cilësisë me Zyrën e ODC dhe Ambasadën Amerikane në Malin e Zi në fushën e mbrojtjes. Ai theksoi se Shtetet e Bashkuara, si partneri kryesor strategjik i vendit, japin mbështetje të shkëlqyer për Ministrinë e Mbrojtjes dhe të Ushtrisë së Malit të Zi, sidomos në fushën e arsimit dhe trajnimit, modernizimin e ushtrisë, duke arritur nivelin e nevojshëm të ndërveprimit dhe përmbushjen e objektivave të kapacitetit aktual. Boskovic theksoi rolin e rëndësishëm të Zyrës së ODC në zbatimin e politikës së Komandës Evropiane të Shteteve të Bashkuara (EU-COM). Ai theksoi se Mali i Zi, si një anëtare e NATO-s, do të vazhdojë në mënyrë aktive të kontribuojë në sistemin e sigurisë kolektive, përmes pjesëmarrjes në misionet dhe operacionet ndërkombëtare, dhe për të promovuar në mënyrë aktive “dyerve të hapura” të NATO-s në Ballkanin Perëndimor.

Kapiten Henri Corvette dhe kapiteni

McClellan shprehën kënaqësinë e tyre se ata do të vazhdojnë angazhimin e tyre profesional në Malin e Zi. Ata thanë se Zyra e ODC do të vazhdojë të mbështetë përpjekjet e Ministrisë së Mbrojtjes dhe Armatës së Malit të Zi në arritjen e prioritetëve dhe planeve të saj.

Në kuadër të vizitës së përrurimit në Ministrinë e Mbrojtjes, komandant lejtant Henry dhe kapiteni McClellan u pritën në vizita të veçanta edhe nga Drejtori për Politikën e Mbrojtjes, z Ivica Ivanović dhe Shefi i Drejtorisë për Bashkëpunim Ndërkombëtar, Andrej Lakić

Ivanović në seminarin “NATO-s

Mali i Zi kontribuon në stabilitetin gjeopolitik

Drejtori i Përgjithshëm për mbrojtjen e Politikave Ivica Ivanović ka marrë pjesë në një seminar në nivel të lartë “të NATO-s kundër kërcënimeve të reja globale”, që u mbajt në Romë, organizuar nga kolegji mbrojtjes të NATO-s.

Ivanovic foli në një panel të dedikuar për “politikën e dyerve të hapura” të NATO-s, dmth Ballkanin Perëndimor si pjesë e Evropës me numrin më të lartë të aspirantëve për anëtarësim në NATO. Duke folur për procesin e integritit euro-atlantik të Malit të Zi, ai tha se ishte “politika e dyerve të hapura” të mundur Malin e Zi për t’u bërë pjesë e familjes euroatlantike. Në këtë drejtim, tha Ivanović se anëtarësimi i të gjitha vendeve të Ballkanit Perëndimor në NATO është korniza më e mirë për stabilitetin dhe prosperitetin e rajonit, dhe se Mali i Zi tashmë kontribuon në mënyrë të konsiderueshme në stabilitetin gjeopolitik dhe tensioneve reduktimin në rajon historikisht të trazuar.

Në fjalën e tij, Ivanovic foli mbi gatishmërinë e Malit të Zi për të mbështetur iniciativat që kanë për qëllim për të forcuar bashkëpunimin midis vendeve në rajon, dhe të mbështetur nga vlerat e përbashkëta. Ai shtoi se të gjitha vendet e rajonit përballen me kërcënime moderne të sigurisë, por se këto kërcënime mund të kapërcehen vetëm përmes veprimit të përbashkët dhe bashkëpunimit aktiv, i cili është një nga objektivat kryesore të bashkëpunimit dypalësh dhe rajonal në Ballkanin Perëndimor.

Ivanović prezantimin e tij e përfundoi me tezën se korniza strategjike e Malit të Zi është bazuar në pikëpamjen e fortë se integrimi euro-atlantik është e vetmja siguri e mundshme për vendet e Ballkanit Perëndimor, dhe se aspirantet për anëtarësim në NATO, kanë të Malit të Zi një aleat të besueshëm në trajtimin e të gjithë potencialeve dhe sfidave. Seminari mbledhi së bashku përfaqësues të lartë të Qeverisë së vendeve anëtare dhe partnere të NATO-s, si dhe ekspertë të shumta në fushën e mbrojtjes, për të diskutuar sfidat aktuale të sigurisë, mbrojtjes kolektive dhe parandalimit, zhvillimet gjeostrategjike dhe “politikën e dyerve të hapura”.

MINISTRIA E MBROJTJES

Integrim në sistemin e kodifikimit të NATO-s

Ministria e Mbrojtjes është integruar në sistemin e kodifikimit të NATO-s, pasi Drejtoria për Standardizim, Kodifikimit dhe cilësinë, si dhe kodifikimit Zyrës Kombëtare të Malit të Zi (NCB), ka përfunduar me sukses testimin në baza tremujore.

Kjo është një kodifikim i aftësive të testimit në nivel të vendeve të NATO-s (Tier2 testit Pajtueshmëria), i cili konfirmoi se NCB i Malit të Zi është plotësisht në përputhje me rregullat dhe procedurat e Sistemit të Kodifikimit të NATO-s (NCS).

Testimi u krye nga testues të certifikuar nga SHBA, Franca, Belgjika, Finlanda, Zelanda e Re dhe Agjencia e NATO-s NSPA.

Grupi kryesor përbëhej nga drejtorët 29 vendeve kombëtare kodifikuese të NATO-s dhe 34 vendeve që kanë sistem të kodifikimit në përputhje me standardet e Sistemit të Kodifikimit të NATO-s mbi nivelin fillestar (Tier 1), ose në Tier2, si dhe pjesëmarrjen e plotë në sistemin e kodifikimit të NATO-s të vendeve anëtare të NATO-s dhe ato që nuk janë. Testi është i detyrueshëm për vendin që është

Testimi u krye nga testues të certifikuar nga SHBA, Franca, Belgjika, Finlanda, Zelanda e Re dhe Agjencia e NATO-s NSPA.

pranuar në NATO.

Specifikimi i këtij testimi ishte se, në sajë të softuerit të veçantë, u bë plotësisht online, pa ardhjen e përfaqësuesve të vendeve të testuara në Malin e Zi. U përdorën 14 versione të klonuara të softuerit, u ekzekutuan 184 transaksione testuese dhe u shkëmbyen 440 e-mail.

Thierry Vanden Dries, Kryetar i Komitetit të NATO-s në Kodifikimit

AC 135, dorëzojë certifikatën e përfundimit me sukses të testimit më 9 korrik në Podgoricë.

BKT vazhdon përpunimin e kërkesave të pranuar për kodifikimin e produktit, kodifikimin e pajisjeve të reja dhe objekteve të Ushtrisë së Malit të Zi, si dhe aktivitete me aleatët në procesin e kalimit në sistemin e XML shkëmbimit të të dhënave.

“Planifikimi Strategjik për Sigurinë dhe Zhvillimin”

Në ambientet e Forcave Ajrore të Malit të Zi u zhvillua kursi tre-ditor mbi “Planifikimin Strategjik për Sigurinë dhe Zhvillimin”, i cili synon përmirësimin e njohurive të pjesëmarrësve në fushën e zhvillimit të dokumenteve të reja strategjike. Organizatorët e kursit ishin Drejtoria e Politikave të Mbrojtjes dhe Ambasada Britanike në Mal të Zi, me pjesëmarrje nga Qeveria, Ministria e Mbrojtjes, Ushtria e Malit të Zi, Ministria e Punëve të Jashtme dhe Agjencisë Kombëtare të Sigurisë. Në fillim të kursit pjesëmarrësit i përshëndeti edhe ambasadori britanik Alison Kemp dhe Drejtorit të Përgjithshëm për Politikën e Mbrojtjes, z Ivica Ivanović. Ligjërat kryesore u mbajt nga profesori në Universitetin Cranfield, En Fitzgerald, një ekspert i menaxhimit strategjik. Pjesëmarrësit u njohën me bazat e procesit të planifikimit strategjik, duke përfshirë metodologjinë dhe instrumentet për përgatitjen e analizave.

GARNIZONI-KUÇOVË

Çertifikohen kursantët e ajrit

Në datën 22 qershor 2018, në ambientet e Garnizonit të Kuçovës (Repartit Ushtarak Nr. 3004 dhe Nr. 3005), u zhvillua ceremonia e certifikimit të kursantëve të cilët përfunduan Kursi Bazë i N/Oficerit, Specialiteti-Seksion Ajror, në Qendrën Stërvitore të Forcës Ajrore. Në këtë ceremoni nga Komanda e Forcës Ajrore mori pjesë Shefi i Degës së Operacioneve dhe Stërvitjes Kolonel Emëror Hajdarasi, përfaqësues nga Baza Ajrore Kuçovë si dhe personeli instruktor dhe kursant i Qendrës Stërvitore të Forcës Ajrore. Shefi i Qendrës Stërvitore të Forcës Ajrore n/kolonel Kuli, falënderoi në mënyrë të veçantë Komandantin e Forcës Ajrore për interesin dhe kujdesin e vazhdueshëm të treguar për këtë qendër si dhe për bashkëpunimin me Bazat Ajrore Kuçovë dhe Farkë.

Kolonel Hajdarasi, falenderoi personelin e Qendrës Stërvitore të Forcës Ajrore si dhe kursantët, për angazhimin e përbashkët me qëllim, realizimin dhe përfundimin me sukses të këtij kursi në të gjitha etapat e zhvillimit të tij. Kursin Bazë të N/Oficerit të Forcës Ajrore zhvillohet për herë të parë pas miratimit të Konceptit të ri të Arsimit dhe Trajnimit Individual në FARSH, në total 24 javë arsimim/stërvitje dhe trajnim dhe 12 javë nga këto, janë zhvilluar vetëm në Qendrën Stërvitore dhe në repartet e Forcës Ajrore".

